

A 2971.

2871/177

3005

KOIT
JA
ÄMARIK

A. GRENZSTEIN

1911

G. Grenzsteini trükikoda

Ordinatsioon

A. GRENZSTEIN

PRIIDUS

1. KUNINGATE KOOSOLEK
2. KIHLUSED

3. KOIT JA ÄMARIK

Kasu raamatu enese heaks

1911

G. Grenzsteini trükk Tartus

ALBERTUS

PRIDUS

1. KIRJAINEN
2. KIRJAINEN

3. KIRJAINEN

Kirjainmuseo
Ammosin koku

24636

1911

G. G. G. G.

Eeskõne

Eesetsaw raamat on weike jagu ühest paksust raamatust, mis käsikirjas mu ees seisab ja asjata kirjastajat ootab. Et eesolewast jaost õieti aru saada, seks pean lugejale weikese seletuse andma.

Kui mina 1901 kodumaalt lahkusin, oli kahtlane, kas ma weel midagi Eesti kirjanduses teen. Kindel näis olema, et ma luuletuse ilmasse enam ei puutu. Seal tuli aga suur ajaloolik liikumine ja andis asjale teise käigu. Tormi algul 1905 tahtsin ma kodumaale tagasi minna, et raskel ajal teistega kaasa töötada. Need tegiwad mul aga selle raske sammu wõimataks, ma jäin siia ja waatasin wagusi pealt, mis sünnib. Kaugelt midagi kaasa aidata töötas wähe abi, ahwardas aga küll raskeid ohwrid suurendada.

Suur liikumine astus pea niisugusele teele, mis lga rahu rinnust riisus ja südame pakitsema pani. Et seda waigistada, rääkisin ma kodumaaga kaasa, aga ainult iseenesele luule kujus, mis mulle tõeste lahutust tõi. Üks tunne tuli teise järele ja sünnitas ühe laulu teise järele. Et neile ühist sidet anda, tahtsin ma mässuajast weikse lugulaulu luuletada. Selleks läks kangelast tarwis. Elu oli nii kare, et ta seda ei annud. Ei leidunud niisugustgi, kes asja oleks annud, et wabal luulelennul temast seda oleks kujutada wõinud. Nii oli selle mõtte teokstegemine wõimata, vähemalt meie päiwil, kus sündinud lood meil wärskest silma ees seisawad ja luule wabadusi kitsendawad.

Eesti kurb käekäik pakub aga lugulauludeks nii rohkest materialit, et mina armsaks saanud mõttest lahti ei suutnud saada. Ma võtsin Eesti priiduse tuleku liikumise ja kirjutasin sellest lauludes weikse lugulaulu, mis peale 20000 rea pikk sai ja rutuse kirjutamise märkisid kannab, sest et ma ta kahe kuu jooksul (nowember ja detsember 1906) üles kirjutasin, kuna järgmise aasta algul mind teised asjad teise kutsusiwad. Kui aasta lõpul eesolewaid laulusid nende sisu järele kokku seadsin, sain järgmise korralduse, mille juurde ümmargusel arwul ridade arwu lisan:

1.	Seisukord	1000
2.	Eesti õnnepõlw	1000
3.	Eesti hirmuaeg	1000
4.	Klerikalismus	3000
5.	Kapitalismus	1500
6.	Militarismus	1000
7.	Sotsialismus	2500
8.	Aated	2500
9.	Priidus	22000
10.	Uus wereaeg	2000
11.	Tasu	1500
12.	Uus ilm	1000
		40000

Armulaulud, salmid ja pärast juurde tulnud asjad ei ole selles arwes.

Oleksin mina oma esimese soowi järele tarwilise kangelase leidnud, siis oleksin ma 10. punktist keskkoha teinud ja kõik teised tema ümber korraldanud, ükskõik, kas asi rõõmsalt ehk kurwalt lõpeb. Et see aga puudub, puudub nüüd ka see ühendaw mõte üksikute peatükki-de keskes. Nad seisawad ainult lodewile üheskoos, kui nad ka oma sünniaja wärwi kannawad ja kõik Eesti saatusest räägiwad. Et see raamat wanast Eesti seisukohast ülekohtu wastu waljust protesteerib ja wõitwa tulewiku mõtet eneses kannab, pidi ta nimi Kalewi Kannel olema.

Essesaw raamatuke toob nüüd sellest ainult 9. peatüki alguse, kolm esimest järku. See 9. peatükk kannab Priiduse nime, algab kuningate koosolekuga, milles kodumaale ajaloolik ülesanne määratakse, toob meile Eesti priiduse liikumise ligidalt ette ja lõpeb Otepää ja Mahtra dramaga, ajakäigu wili, nagu maa salaülesanne teist walmistada ei wõinud. Aleksander I. ühelpool, rüütlid ja waimulikud mehed oma arupidamistega ja koosolekutega teiselpool, kuna rahwas salakoosolekutel kõike oma jõudu kogub ja oma suguwendade läbi riigipea juurde ulatab — nii sünnibpriidus ilmale, õnn ja õnnetus ühtlasi. Kuna Balti ajalooline siht wäljamaal ilmale sünnib, algab asi eestlaste keskes kahekordse kihlusega, millede osalistest priiduse kangelased kaswawad, kes oma elu kaalu peale panewad, et häbistawale asjakorrale igal hinnal otsa teha.

Sellel kihlusepidul mängitakse nüüd Koidu ja Ämariku lugu, et igatsetud eluõnne vähemalt luule peeglis näha, kuna isandate toorus selle wiimasteni juurteni ära häwitada püüdis. Koit ja Ämarik on Eesti muinasjutt, nagu teist sarnast armastuse lugu minu teada terwes ilmas enam ette ei tule. Sellele uut kirjanduslist kuju anda on mõte, mis pühanduse rikkumist wõib tähendada. Minul oli seda siiski tarwis. Õnnetuseks ei wõinud ma kodumaalt raskel ajal seda jutustust saada, kuna ta küllalt enam selgeste meeles ei olnud, sest et teda kaua aega ei olnud lugenud. Ma luuletasin talle wabalt uue kuju ja katsusin wana sisu kaunisust sellesse walada.

Sellel kujul wõiks teda wahest näitelawale wiia. Wahest oleks sellel ka oma ajakohane mõnu, kui meie sel teel laiadele rahwakogudele mõne pildi tema esiwanemate elust ette annaksime. Wahest annaks see ka kosutust, kui näeksime, missugune wahe meie endise aatelse tiiwatõusu ja tänase warajahi wahel olemas.

Et mina Eesti näitelawa sisseseadeid ja tema jõudude suurust ei tunne, ei wõi ma siin tüki etenduseks näpuuäiteid anda. Niipalju kui ma neist asjadest aga tean, wõin arwata, et seda waewalt tarwis läheb. Seal

leidub asjatundjaid, kes selle ülesandega walmis saawad. Seal on uuemal ajal ka muusika kunstnikka ette astunud, kes tüki muusikalisi tarwidusi kergeste ja õnnelikult wõiwad korraldada. Küsimus, kui palju lauldes ette tuua, kui palju deklamerida, tuleb ka antud jõudude järele sisse seadida, mis asja ennast palju ei muuda.

Suurem raskus ja ühtlasi suurem mõnu seisab tublis deklamerimise kunstis. See kunst nõuab enam kui muusika kunst. Wiimane kirjutab wiimseni noodini ette, esimene peab hinges alal hoidma, missugusel mõnul üht ehk teist salmi ütelda, ja ta peab seda tõeste ka nõnda ütleva. Peale selle on, kuidas asjad Eestis seisawad, selle õige mõnu ülesleidmine näitleja enese asi, sest et kunstnikud ja õpemeistrid puuduwad. Et siin aga nii palju kaunist waimuwara peitub, tuleb selle peale tõsiselt mõtelda ja kõike teha, et tagawara kambri ukсед awaneksiwad.

Ma wõin siin ainult üht weikest kergitust anda. Igal laulul, millel oma luuleline hing sees on, on ka oma kindel elewus (Stimmung). Laulu ütleva peab seda elewust tundma ja selles ta ette kandma. See elewus käib sagedaste mõne lauluwiisiga kokku. Muusika kunstnik on siin õieti meister, millele laulik järele ei saa. Beethoveni Kõik taewad laulwad Jehowale kiitust, Lutheruse Meil tuleb abi Jumalast ... wiiwad meid kindlate tundmuste ilma, mida kohe leiame, kui nende peale mõtleme. Selleks annan raamatu lõpul mõne wiisi üles jali-san reaarwu juurde, mille järele kohane salm leida on. See on aga näpunäide salmi elewuse leidmiseks. Kas neid näitelawal laulda sünnib, on teine küsimus. Soowida on, et selleks tarbeks Eesti helimeistrid kohaseid wiisisid loowad. Kui nende poolt juba wanemaid häid asju peaks leiduma, mis siia sünniwad, wõiksin neile kergeste tarwilisi sõnu juurde lisada, nagu ma ka nende soowi peale eesolewaid sõnu hea meelega muudan.

Soowida oleks, et terve laul Priidus kirjastaja leiaks, millel wäliseid takistusi karta ei ole. Kõike Kallewi Kannelt ei wõi aga weel mitte trükkida. Siin pean ootama. Tulewad ajad, tulewad kajad. — Weel üks sõna.

Teatus

raamatu kirjastusest. Eesti rahvaluule Koit ja Ämarik näitab nii kõrget aatelist lendu, et mina teda kirjaturu ärielust lahutada tahaksin. Selleks ei võta mina kirjaniku tasu tema eesoleva kuju eest. Peale selle kannan mina tema esimese trüki kulu (1500 eks.). Mis selle müügist sisse tuleb, saab järgmise trüki heaks, et seda hästi valmistada ja odavalt rahwa kätte läkitada. Peaks tükki näitelaval etendatama ja sellest midagi saadama, läheks ka see sellesama otstarbe peale, kuna edespäi etendused maksuvabad võiksid olla.

A. Grenzstein,

Paris, 10. 10. 10.

TEGELASED

1. Kuningate koosolek

Aleksander I.

Napoleon I.

Friedrich Wilhelm III.

2. Kihlused.

Lausam

Salme, tema mõrsja

Salme ema

Kalama

Helmi, tema mõrsja

Maarisk

Kandelar

3. Koit ja Ämarik

Koit

„ isa

„ ema

„ weike õde Maali

„ wanaisa

Ämarik, Koidu mõrsja

„ isa

„ ema

„ weike õde Linda

Taara, mehine, kuninglik wana

Wanemuine, õitsew, lõbus wana

Kewatar, Armujumalanna

Kandlelõõja

Koor

Künnilind

Kägu, Kaja, Kohin, Tamm, Oja,
Õitsew Muld, Taewas.

1. Armuwanne
2. Wanemate õnnistus
3. Mõrsjapõlw
4. Õite seas
5. Ootamata otsus
6. Taara ees.

Kuningate koosolek.

Aleksander I.

Te majesteet, te waprad wäed
On otse loodud wõitlema; —
Ei neid ei pea orud, mäed,
Ei meestepilwed piigiga,
Ning surm neil annab waimustust,
Et lust on näha tapelust.

Friedrich Wilhelm III.

Waprad wõitlejad —
Kuis nad hiilgawad!
Juba ammu seda tean,
Kuhu prantslasi ma rean — 10
Aaulipule
Wiimse tipule!

Napoleon I.

See kiitus uhkust annab,
Weel wõitusi mul kannab;
Ma tänan selle eest!
See tõstab sõjameest.

Aleksander I.

Ei oleks enam tarwis wõitu,
 Wõit wõib ka minna liiale; —
 Me küllalt näinud sõjasõitu,
 Maapind on alles werine; —
 Meil tarwis arendada maid,
 Mis mitmed uued piirid said.

20

Napoleon I.

Kui maapind werd ei näe,
 Ta õitsema ei läe,
 Ning tilgast ka ei saa —
 See woolgu ojana.

Aleksander I.

Kuid liiga suured wereojad
 Meil teewad rahwa rammetuks;
 Kus tühjaks jääwad rahwa kojad,
 Seal edusõud jääb sammetuks;
 Nüüd tarwis aega natuke,
 Et unuks mõni patuke.

30

Napoleon I.

Ei mina tunne pattu,
 Ei karda liha mattu;
 Mu ainus patt on see,
 Et otsas sõjatee.

Kel walitseja iha,
 Sel odaw mehe liha;
 See kaup on kaswamas
 Meil mullas odawas.

40

On tarwis aadert lasta
 Ja keha werde kasta;
 Siis uue jõuga
 Ta kaswab noorena.

Wilhelm III.

Sõda waesust toob,
 Wiletsusi loob;
 Rahwahulgad hulluks läewad —
 Pea käes mässu päewad;
 Teie isamaa
 Wõib sest rääkida! 50

Napoleon I.

See mäss on teinud häbi:
 Troon langes tema läbi,
 Kuid pea uueste
 Troon sündis ilmale.

Troon ise süüdi kandis
 Ja mässuks asja andis,
 Sest lambakarja ta
 Ei kaitsnud — hundina.

„Mul tarwis ainult willa,
 Ei lamba werd ma pilla!“ 60
 Kuid waga lambake
 On harjund werele.

Ta awas weresoone,
 Et werde uppus hoone!
 See weremänguke
 On armas rahwale.

Aleksander I.

See mäss on paha wilja kannud,
 Europa seda näeb weel!
 Eeskuju ülihalwa annud —
 Ju paljud astwad tema teel: 70
 Siit tõuseb wahest waenlane,
 Mis hirmus iga troonile.

Wilhelm III.

See on paraku
 Õige on otsatu!
 Mis ka katsume ja teeme —
 Laiali läeb mässuseeme,
 Sügawas ju juur,
 Kartus on mul suur.

Napoleon I.

Et tehkem kindlaks kantsid
 Ja poogem üles krantsid! 80
 Kõik herrad ühes nõus,
 Siis kaob mässutõus.

Aleksander I.

See oleks tarwilik ja hea,
 Kuid herrad — sõda peawad;
 Nad teewad selles suure wea,
 Ei päris wastast tunne nad:
 See tõuseb oma rahwa seast
 Ning hakkab wastu omast peast.

Europa astub halba rada,
 Mis lõppeda wõib mässuga; 90
 Wõib wõllas aadet häwitada?
 Ma pean selles kahtlema;
 Kes on me mässu küliljad?
 Need on me pead paremad.

Mul pole neid weel kuigi palju,
 Ning neid wõin panna waikima;
 Kuid mujal kõigub iga kalju
 Ja iga trooni kandija;
 Torm tõuseb Teie riikides
 Ja teie meeste liikides. 100

Wilhelm III.

Asjad seiswad nii —
 Halwad tõesti;
 Meie läinud aastasada
 On meid wiinud seda rada:
 „Walgust“ toonud ta,
 Mässu toonud ka.

Kõige sellega
 Tuleb rehkenda;
 Aga temast saada lahti,
 Selleks pole mingit mahti; 110
 Mina kardan weel,
 Et ta tõusuteel.

Meie mõtlejad
 Usu lõhuwad;
 Usk on hea hulga side,
 Tema sile silmapide;
 Nüüd ta ots on käe —
 Midagi ei järe.

Napoleon I.

Seal iga kartus kappi
 Ning — jesuidid appi! 120
 Neil meestel nõõrid käes,
 Kõik wõimud nende wäes.

Wilhelm III.

Jesuidiga
 Ühes elada —
 See on mitmetpidi paha,
 Kisub mitmeti meid maha;
 Seda teate,
 Neid ehk neate.

Napoleon I.

O, mitte põrmu aga
 Sel pole tõde tagal 130
 Maailm ei aimagi,
 Mis tehtaks wagusi.

Ma tunnen toekesta
 Ja wõiksin juttu westa,
 Kuis jesuidiga
 Wõib trooni — ehita.

Ent — tahad nendest kasu,
 Siis head hinda tasu;
 Kui maksad ausaste,
 Wõid tõusta — troonile. 140

Ei mitte lausa jahti!
 Kõik tehtaks salamahti;
 See nende kunstike
 Neid tõstis wõimule.

Küll nemad ise teadwad
 Ja asjad korda seadwad;
 Te ainult ütelge,
 Mis nendelt nõuate.

Aleksander I.

Seks tarwis täitsat plaani teha
 Ja suures kooris mängida: 150
 Kõik terve suur Europa keha
 On wõtta ühe tsirkliga;
 Siis loodan mina julgeste,
 Et ligineme sihile.

Kuid mis on selles teie mõtte,
 Kust tuleks asja algada?
 Mis oleks meie ettewõte,
 Mis teha jesuidiga?
 Kuis teda ennast pidada,
 Et ta ei hakka — mässama? 160

Napoleon I.

Et tuulekäiki tüüri',
 Seks tarwis tuulemüüri;
 Seks paras Baltia —
 Müür sinna ehita!

Seal tehke „walgusmängi“
 Et „walgust“ matta sängi:
 Müür ilma hauguta,
 Kust tuul ei läbi saa.

Ning selle müüri taga
 Kõik Wenemaa on waga; ¹⁷⁰
 Tuul jääb tal tundmataks —
 Müür olgu nõnda paks.

Kui waikne tsari talu,
 Mul kaob peawalu:
 See aitab igal aal,
 Kui mäss on — teiste maal.

Teil tarwis kahju kanda
 Ja Balti selleks anda;
 See weike rahwas, maa —
 Tsar walu sest ei saa! ¹⁸⁰

Töö jesuitidega —
 Ka seegi teid ei sega;
 Kõik tehtaks wagusi,
 Et ilm ei märkagi.

Nad on „kulturakandjad“
 Ja „walgustuse andjad,“
 Kuid nende päris töö
 On rahwa waimuõõ.

See on üks müür, mis peab!
 Kes asja tunneb, teab, ¹⁹⁰

Sest katskem temaga,
Me — wõimu emaga.

Wilhelm III.

Pean ütlema
Imestusega:
See on otse peastew mõte,
Riigimehe ettewõte!
Au ta isale!
Nii ehk peaseme.

Ainult ühes ma
Olen nõuta: 200
Jesuidil teha rada —
Usku tuleks wahetada;
Läheks korda see,
Oleks lahti tee.

Aleksander I.

See oleks minul kerge asi,
See weike usuwahetus,
See meie plaanisi ei sasi,
Kui see me kindel tahetus;
Ning kuidas asi mulle näib —
Plaan igast kiidust üle käib. 210

Meil wahetusi pole waja
Ei usus, ebaususgi,
Sest kõik mu kallis Balti raja
Ju tunneb jesuitisi:
Seal kõik on jesuidi käes,
Kõik ammust ajast tema wäes.

Napoleon I.

Mis teie jutustate?!
See on kui taewast sate!

Kas teie Baltia
On jesuidi maa? 220

Et ärge pange pahaks —
Ma seda teada tahaks,
Kuis see on tulnud nii:
Seal jesuitisi?

Ent Balti omakasu —
Kus ilmas see ei asu?!
See suurem général
Me halli taewa all.

Aleksander I.

Kas see on laitus ehk on kiitus,
Ma pean seda ütlemä:
Kõik õige, ehtne jesuitus 230
On ilma sündind usuga —
Et wõin sind ninast wedada,
Sind panen udu uskuma.

Ka uuem usk käib seda rada,
On selle peale rajatud:
Kuis oskab tema waletada,
Mis kõik ta kantslis kajatud!
Ning tuli wale walgele —
Uus wale warsti jalgele! 240

Ilm on kord sedamoodi tola
Ju muinasajast mustemast;
Mis õpeteles tal Loyola,
See woolab wanast hallikast:
Ta andis nime lapsele,
Kui laps ju oli wanake.

Meil jesuidid usu loonud,
Et eksimata elada;
Nad Baltimaale tema toonud,
Ning toonud egoistina 250

Ning sellena weel täna nad
Seal pillergaali peawad.

See oli rahwa wäljaheide,
Mis kaasa tuli nendega,
Neil oli Balti trahwipeide
Ning — seal wõis ilma riisuda —
Kõik wägiwallal wõtsid nad
Ning end siis — herraks tegiwad.

Ning nende elu oli mäda,
Et ots neil seisis silma ees! 260
Ei emamaa näind nende häda —
Juut siples oma saagi sees:
Maa pööris selga temale —
Ta tegi häbi emale.

Seal Poolamaa neil abi andis,
Kuid waatas, hüüdis peagi:
See tume tuul, kes siia kandis,
See wiigu teid siit tagasi!
See on ju päris rööwlistalk,
Kel kadumine paras palk. 270

Siis jooksiwad nad Rootsia alla,
Ent see ka pea sülitas:
Neil ahnus peasis kohe walla,
Kuid Roots neid selles tülitas;
Siis Wene poole tõtsiwad,
Kõik rööwi ligi wõtsiwad.

Mul oli juba käsil möte,
Et Baltit täitsa wenesta;
Kuid ikka on see ettewõte
Mul pidand aega ootama; 280
Nüüd aga näen wiimati —
Plaan tuleb muuta põhjani.

Ma wõin ju Baltit ohwerdada,
Sest ülesanne meeldib mul;

Mul teisi sarnaseid weel sada
 Nii õhtul kui ka hommikul:
 Kui nõu meil aga kindlaks jääb,
 Ma usun, et ta korda läeb.

Wilhelm III.

Balti „baronid“
 Meid küll palusid, 290
 Neile abi anda hädas;
 Kuid nad uppusiwad mädas!
 Meie Saksamaa
 Lahkus õnnega.

Napoleon I.

Ma pean tunnistama:
 Mul meeldib Balti kama —
 Me ülesandeks ta
 On kõlblik kõigega.

Just sedaseltsi kõhud
 On head rahwa rõhud; 300
 Neid kalliks pidage
 Ja jätke wõimusse.

Neil kohus peale pantke
 Ja — rahwas palgaks antke!
 Ning meie näeme,
 Et tegu mehine.

Ning kui see korras juba,
 Siis teistel pole luba
 Seal asja segada —
 Meil püha Baltia. 310

Ta kõigil warjumüüriks
 Ja — tagurluse tüüriks;
 Ta meie Pufferstaat,
 Kus õöl ja päewal laat.

Wilhelm III.

Mina omalt poolt
 Kannan kanget hoolt,
 Et mu tutwad riigipead
 Tunneksiwad seda head —
 Nii on kõigile
 Kasuks Baltike.

320

Aleksander I.

Ei „walgus“ wõida tsari riiki,
 Ma seisan hea selle eest:
 Kõik uputan ma weretiiki,
 Mis eksitaks mind sellest teest;
 Kui mäss kord tuleb ilmale —
 Mu riik on kõige wiimane.

Kihlused

Salme (Õiepidu)

Nüüd on⁷ algand õiepidu,
Õiepidu⁷ õnnelik,
Roosist tulnud imeidu,
Aasast armas õiestik; 330
Maailm päiksel kulduneb,
Pidutuju tulduneb,
Hüüdu tõuseb taewaasse,
Tõuseb ilma ülemasse.

Mis minu meeles mõlkunnessa,
Südamessa sündines —
Päikse tõusus tõlkunnessa,
Õiekeste⁷ õilmetes:
Nüüd on sõna nende käes,
Meel ja mõte nende wäes — 340
Ilm, end õiepiduks ehi,
Kuula kuulsaid kõnemehi.

Päiksel palju pajatella
Taewa wõlwil sinawal:
Õöd ta wõtab sajatella
Sajatusel sandamal;
Koidukiirte kullalla
Hosianna otsata
Kõlab päikse säramerest,
Tungib läbi ilmaketest. 350

Kuulge õiekesta hella,
 Kuulge kuulsat lillekeelt,
 Mis ta räägib aasadella,
 Mis tõi Paradiisi teelt:
 See pole, see pole meie maalt,
 See on tulnud teiselt raalt!
 Lõbustuses maitse teda,
 Võimata sul kõneleda.

Mis seal kulda kuuldunessa
 Õilmitsewas õnnelas? 360
 Lõbulaine luuldunessa —
 Õöpik hüüab toomingas!
 Minu armsam lõbulind,
 Sul on loodud lõburind!
 Tahad taewa ulatada,
 Hinge iha sulatada.

Nüüd on õiepidu õues,
 Meie õues õndsamas;
 Nüüd on õiepidu põues,
 Meie põues põksuwas. 370
 Süda, nüüd sul aimuneb,
 Mis see kõik sul kõneleb:
 Mis sa unenäos näinud,
 See on täna täide läinud.

Lausam

Kuulsin kuskil künnilindu
 Hellal ehal õiskama,
 Heal mul tungis tukswa rindu,
 Süda tahtis sulada.

Waarik waprast wastu kajas,
 Kaasik laksus lahkeste, 380
 Õierikkas õnneajas
 Laulis õnnest linnuke.

Õnnelindu linnukene,
Tõise ilma inglilike!
Kuis sind kuuldas inimene,
Kellelt wõitsid südame!

Südame sa wõitsid, wõtsid,
Läksid lendu oma teed,
Õieteed sa sinna tõtsid,
Kus sind kõitwad kuldakeed. 390

Ei ma lindu taga ajaks,
Lindu tõuseb tiiwa wäes;
Taewas on mull tunnistajaks
Minu süda tema käes!

Selle pean kätte saama
Kas wõi elu hinnaga!
Pean lindu taga aama,
Kas ka taewast kukkun ma.

Kukkun taewast kuristikku,
Kuid ei sinna sure ma: 400
Sealt ma lindu taewalikku
Kuulan ilma lõpmata —

Südamete sulatajat,
Warastajat waiksemat,
Hinge põhja ulatajat,
Luuleilma ilusat;

Kuulen laksma laia mäge,
Õitswat orgu ojaga;
Tunnen Looja eluwäge
Üle ilma woolama, 410

Eluwäge wägewamat,
Elukandjat kangemat,
Eluõnne ägedamat,
Hingeõbu leekiwat,

Kuis kõik kuldsest kokku kõlab
 Weikses tukswas südames,
 Elupaati paisul mõlab
 Laia mere lainetes!

Künnilindu kuldakeeli,
 Kannel ilmast kaunimast —
 Miks sa mõlgutad mu meeli,⁴²⁰
 Kukutad mind ülewast?

Talutada taewa rada
 Pilwedele ülesse,
 Kaunistikku kukutada
 Hukatuse sülesse,

Südant riisuda mu rinnust
 Ning siis minna oma teed:
 Nõuan wastust künnilinnust,
 Need on rasked tükid, need!⁴³⁰

Karutükk võib olla hea,
 Aga lõwil sõna ka:
 Lõwitüki teen ma pea,
 Kui ei südant kätte saa!

Salme

Linnuke
 Rõõmule
 Annab asu kewade,
 Sellega
 Mets ja maa
 Võiwad leppida:⁴⁴⁰
 Lusti laul ja lugu peas —
 Öiska aga õite seas;
 Eha eel,
 Koidu teel
 Rõõmus mõte, meel.

Lauluga
 Paneb ta
 Lahke laane kajama;
 Karjamaad,
 Marjamaad 450
 Tema õnneraad;
 Muudku hüüa hüvästi,
 Ilmutele imesi;
 Weikene
 Põueke
 Õnne õueke.

Linnuke
 Weikene
 Ei wõi minna wargile — 460
 Lukuke
 Raudene
 Liig ta wäele.
 Warga süüst on waba ta,
 Nii ei warast taba sa —
 Mujalt sa
 Rutuga
 Pead otsima!

Lausam

Kuidas lukuga on lugu,
 Seda selgest tean ma:
 Nõidust täis on linnu pugu — 470
 Luku nõidus lahti ta.
 Warastas ja pistis põue
 Minu tukswa südame,
 Lendas toomingule õue —
 Seda kaeban kohtule.

Külad tulgu tunnistama,
 Wallad tulgu waatama:
 Warga warju wagusama
 Leian mina rutuga:

Waatke, siia tema peitis 480
 Warastatud südame,
 Warga pilgu mulle heitis —
 Tuksmist siit te kuulete!

Salme

Taewas sa
 Armuga
 Tule, tõde tunnista:
 Kui ka need
 Kuulewad
 Südant tuksujat —
 Minu oma süda see, 490
 Õige minu töö ja tee:
 Eluga
 Tahan ma
 See eest wastata!

Lausam

Kullakesed, kuulge aga,
 Mis ta põues põksunes:
 Kahe jõud on sellel taga —
 Kaks tal ühes südames!
 Üks on minu, teine tema,
 Wargus selge ometi! 500
 Waatku isa, saatku ema,
 Õnnistagu wangisi!
 Tema oma sõna andis:
 „Elu pandiks panen ma!“
 Kahte südant kaisus kandis —
 Elagu nad kahena!

Salme

Linnuke
 Rõõmule
 Annab aset kewade,
 Õitsew hiis, 50E

Õnnewiis
 On ta Paradiis:
 Ingel leiab ingli seal,
 Ingel on nüüd ilma peal —
 Taewas, maa,
 Armuga
 Armu õnnista!

Kandelar (Õnnekuulutus)

Sa oled lahke lapsuke,
 Eeskujuks õitswa õiele,
 Mis tuleb siidinupu seest 520
 Ja leiab õitswa õnne eest.

Ei ole weel sa wihma näind,
 Ei rahe sinu rajal käind;
 Sind ainult kaste kaisutas
 Su mõrsja musus magusas.

Oh õllu õhu õlmassa —
 Õnn peab sulle õitsema:
 Mis kuldne koit nii kauniks loob,
 Sel päike õitswa õnne toob.

Maarisk (Loodus)

Kui hommik kulla koiduga 530
 Ju hakkab taewas tõusema;
 Kui päike, päewa kuningas,
 Ju kõnnib kiires kiirgawas,
 Siis loodus rutul
 On Looja jutul,
 Et enne päewa tõusu weel
 Ta õnnistust saaks eluteel.

Kui päikse walgus merena
 Maailma woolab otsata;
 Kui õielaine üle maa 540

Käib kosutawa kohaga,
 Siis Looja wägi
 Suurt muutust nägi:
 Siis loodus ilma Loojata
 Teeb ise imet Loojana.

Kui päike waob wagusi
 Ja eha heljub taewani;
 Öö seisab uuest ukse ees
 Ja õiemeri kastewees,
 Siis loodus wagus, 55e
 Tal rahu magus,
 Siis loodus palwetundi peab:
 Küll Looja päikest saata teab.

Kalama

Kus on kullalla koduke
 Ja hellal eluaseke
 Ja marjal magaduspaika
 Ja taimel talutoake?

Helmi

Seal on kullalla koduke
 Ja hellal eluaseke
 Ja marjal magaduspaika 560
 Ja taimel talutoake:
 Kus need kuused kumawad,
 Lepad sirged sinawad,
 Haawad noored haljendawad,
 Kased walged kajawad!
 Seal on kullalla koduke
 Ja hellal eluaseke
 Ja marjal magaduspaika
 Ja taimel talutoake. (Rahwalaul.)

Kalama

Kuis seal kullake kujunes 570
 Ja hellakene ehtines
 Ja marjakene maimunes
 Ja taimekene taewunes?

Helmi

Nii kuis koitu kuldunes
 Ja hellerheina ehtines
 Ja kewadeke kerkines
 Ja luulekene lugunes —
 Nii seal kullake kujunes
 Ja hellakene ehtines
 Ja marjakene maimunes 580
 Ja taimekene taewunes.

Kalama

Kuis seal ööpik hüüdunes
 Ja kägu kulda kukkunes
 Ja lõo lõõri lõksunes
 Ja sisask siidi silutses?

Helmi

Nii kui kannel kajanes
 Ja pidupilli pajanes
 Ja luule lusti lugunes
 Ja süda suulla sugunes —
 Nii seal ööpik hüüdunes 590
 Ja kägu kulda kukkunes
 Ja lõo lõõri lõksunes
 Ja sisask siidi silutses.

Kalama

Kuis seal põõsu pesines
 Ja hella elus esines
 Ja silmakene sädenes
 Ja põuekene põksunes?

Helmi

Ei seal põõsu pesinegi,
 Hellake ei esinegi,
 Silmake ei sädenegi, 600
 Põueke ei põksunegi,
 Sest et aeg weel astumata,
 Tunnike weel tulemata —
 Lume all weel luhake,
 Hange all weel aasake.

Kalama

Kui aga kerkib kewade
 Ja ilmub ime ilmake
 Ja paneb õued õitsema
 Ja paneb põued põksuma?

Helmi

Pääsuke siis pesineb 610
 Ja meelekene mesineb
 Ja elu ehtes esineb
 Ja põuekene põksuneb.

Kandelar

Ma kuulutan, et kewade
 On jõudnud meie küllasse,
 On tungind meie südame,
 Meid sundind suwe pidule,
 Kuis juba ammu
 Ta looja rammu
 On luhad, laaned lehtinud 620
 Ja koidukenaks ehtinud.

Ma kuulutan, et luule lend
 On meie sekka pesinend,
 Et õhuhõlmas õllub ta

Ja paneb tammed tantsima,
 Et süda kuuleb
 Ja lusti luuleb
 Ning tantsib ühes tammega,
 Me wägilase ammega.

Ma kuulutan, et koiduke 630
 Nüüd paistab meie perele,
 Meil saadab uue eluaa
 Ja uue, õitswa elumaa.
 Sest elu ootkem
 Ja õnne lootkem
 Ning laulgem neile elagu,
 Kel õitsma lõõnud elupuu!

Maarisk

Lahked lapsed, laulge, laulge ikka,
 Teil on käes kena kewade;
 Ilutsege elupidu pikka, 640
 Leidke õnne, õnne jagage!
 Mingu täide luuled, lootused,
 Nagu nõudwad noored südamed.

Aga armsad, hoiuke silmad lahti —
 Ootmas kuristikud koledad:
 Teie õnne peale tehtaks jahti,
 Koerad käimas, kõige krantsimad —
 Nende ees kõik õnned nõtkuwad:
 Sopa sisse kõik nad sõtkuwad.

Mida õrnem õis ja mida kenam, 650
 Mida kaunim kaswand kallike,
 Seda tooremalt ja seda enam
 Wägiwalda tehtaks temale!
 Soowin teile õnne südamest,
 Et te pääseks nendest häbidest!

L a u s a m

Mis minu waarund waimulas
 Mul kaunist oli kaswamas,
 Mul mõlgub meeles mõnuga
 Kui oleks ta mul wõtmata:
 Nii kui ta hinges kirgel keeb, ⁶⁶⁰
 Ta minu hinge rikkaks teeb.

See kaunis waimuwarandus,
 Ei teda puutu kaduwus!
 Mu hinge põhjas wiibib ta,
 End annab tunda warana;
 Kui wõetaks ta silma eest,
 Ei wõida wõtta hinge seest.

Kõik wõtku elu armuta —
 Piir sulle pandud, riisuja!
 Ei paremat sa kätte saa, ⁶⁷⁰
 See elab rinnus elu aa.
 Mu hinges kaisub kaunis kuld
 Ja hiilgab, kuni katab muld.

Ei walu eest ma põgene:
 Ta tulgu, mängukannike!
 Ma wabalt teda walingi,
 Teen endast tema alasi,
 Et walu mængus wabalt ma
 Wõin hinge wõitu ülenda.

Mu lõbu puhtam hallikas ⁶⁸⁰
 On minu hinges woolamas;
 Mis wäljas, sellest tean ma,
 Et teda tarwis puhasta;
 Ei mina walu unusta —
 Ta üleneb mul warana.

Kui sellest hallikast ma joon,
 Ma hingewalust lõbu loon.
 Et tulgu walu waenuga,

Ma loon ta ümber loojana.
 Mu hinge kangus minu sees 690
 On minu ainus wägimees.

Kalama

Kust päike tõuseb walgust tooma,
 See Ostan wanast nimines;
 Keel pidi sellest nime looma,
 Mis Eestiks muutus murdudes.

See Ostan anti rahwa nimeks,
 Kes elas tõuswa päikse all;
 Sest ärgu keegi pangu imeks,
 Kui kahed teel on tõusewal.

Mis marupilwed seal ka tehku, 700
 Ei tõusmist wõi nad tõrjuda;
 Küll panewad nad pakilt plehku,
 Kui päike tuleb tuulega.

Et tõuse, tõuse, hiilgaw päike,
 Ja sära üle Eestila!
 Ning Eesti rahwas, wapper, wäike,
 See Ostan on su mannermaa!

Salme

Kaseke, mu kallis puu,
 Miks sind kiidab minu suu?
 Kas, et kaunid lehti kannad? 710
 Kas, et lõbust lõhna annad?
 Ei, mu kallis kaseke,
 Asjal armsam alune.

Ütle, ütle, kaseke,
 Miks sa armas minule!
 Kas, et kannad walget siidi?
 Kas, et akna alla wiidi
 Kallimale kaswama?
 Kullal seda kuuluta! —

Kui mu elu algusel 720
 Koidu walu walgusel
 Teiste armastuse najal
 Ilmusin maailma rajal,
 Hällinõdi kasine
 Talutas mind tantsule.

Juba kaua enne mind
 Kandis teda kallis pind —
 Ei ta hoolind Eesti pinnast
 Ega oma eluhinnast:
 Minu kallis kaseke 730
 Tõttas wastu minule.

Üles, alla pani ta
 Minu hälli kiikuma:
 Üles tõuse, alla wao,
 Saad nii rõõmust, walust jao,
 Saatus sammub salajal,
 Pakitusel palawal.

Kaseke, mu kallis puu,
 Sest sind kiidab minu suu:
 Kuidas sinu arm mind kannud — 740
 Elu paremat ei annud,
 Isa, ema, kaseke —
 Tänu teile kolmele!

Helmi

Eesti Hiis, mu püha rada,
 Lõbus mälestuse maa, —
 Sind ma tahan ülendada,
 Sulle laulda lõbuga!
 Su kohin, see tõstab weel täna mu rinda,
 Su mälestus ehib weel Eestimaa pinda!
 Kuis süda mul awaneb, rõõmsaks läab meel —
 Mu luule weel lõbutseb pühamal teel! 750

Orus armas haljas oja,
 Õiemiiri õnnemaal;

Sinna Taara teinud koja
 Oma lastel wanal aal.
 Ja kaunimal kaldal seal ülewel mäel,
 Tamm tõuseb seal taewasse hiiglase wäel,
 Seal heliseb armsaste õöpiku wiis —
 Seal seisab me kaunis ja pühalik Hiis.

Laial põllul wara, hilja 760
 Wirgad käed kärmsamad —
 Waat', seal külitakse wilja,
 Terad õhus lendawad.
 Ja Hiieke kohinal õnnistust annab
 Ning külija lootuse taewasse kannab —
 Hiis ise nii endale ohwri siin loob,
 Mis külija pärast tal tänades toob.

Nurme nukas, metsa warjus —
 Kas seal põdrad hüppawad?
 Ei, seal lukuteleb karjus, 770
 Tal on uhked tantsijad.
 Ja Hiies, seal eemal, seal lindude kaja,
 See tõstab seal õhku ja pühamat raja.
 Oh tuksu, mu süda, ja üline, meel —
 Siin loodus ja elu on rõõmsamal teel.

Lõikus! O, kui rikkalt tema
 Õnnistab meid kõigega!
 Loodus, armurikas ema,
 Kuis sind wõime tänada?
 Me uudisest südame ohwri sul loome 780
 Ja tänuga Hiide su kiwile toome —
 Hiis püha, et kohise kõrgeste nüüd:
 Wii Taarale taewa me tänulik hüüd!

Kandelar (Taara Tamm)

Waat, mis sääl tõuseb nii kõrgesse üles?
 See uhke Eesti Taara Tamm.
 Ta oksad kohawad pilwede süles,
 Seal seisatamas Pikse samm.

Ta ladu ulatab ülesse taewa,
 Kus Taara ise istumas;
 Ta juuri keegi ei kaljusta, kaewa, 790
 Need seisawad põhjas sügawas.

See tamm on rahwale kanguse kuju,
 Mis seljaroogu annab tal;
 Siit tuleb temale Kalewi tuju,
 Mis astub sammul awaral.
 Sest rahwas kangelast kallimaks peab
 Ja temast pühaduse loob
 Ning tema pühamaks templiks ta seab,
 Ta warjus Taaral' ohwrid toob!

See tamm, ta kaswis meil pühamal mäel, 800
 Kus tema rahwas ohwrid käind;
 See tammeke langes siis tooremal käel,
 Mis Eestimaa on iial näind.
 Ning rist tast terwele rahwale tehti
 Ja rahwas rippus ristipuus;
 Mis suutis ilusat Eestilat ehti' —
 Surm temas ilmus, hirmus, uus.

Kuid tamme jumalik juur on weel mullas,
 Kus hingab wana Taarala.
 Kord tuleb kewade, koit kerkib kullas. 810
 Juur hakkab jälle wõsuma:
 Siis tammest tammikud tärkawad üles
 Ja tõuswad taewa hiiglana,
 Siis Kalewid, kalmetid ärkawad üles
 Ning uuest elab Eestila.

Maarisk (Kotka Poeg)

Tiibune
 Rutuste,
 Kange Kotka Pojuke!
 Pesa sul ju weikseks jäeb,
 Silm ju pilwe lendu näeb — 820

Taewa poole tõuse sa
Pilwe alla Kotkana.

Kotkana
Pilwella
Peab kotkas lendama.
Küll ju hellast lapse east!
Otsi saaki omast peast,
Küün ju kange küllalte —
Lenda üles, linnuke!

Linnuke, 830
Sinule
Tõuseb uhke päikene,
Ning sind kuninglikud tiivad
Walgusele wastu wiiwad
Üles koidu kiirtesse —
Linnuke, sest tiibune!

Salme ema

Ülendage südameid!
Laulge Koitu, Ämarikku,
Armuaadet imelikku,
Et ta taewa tõstaks teid! 840

Armukaisul kaunimal
Elu astub Looja sammu,
Rajab uuel' elul' rammu
Looja saatel salajal.

Elu tõus on tõsine.
Lapsed, maa ja taewa wahel
Peitub armastuse ahel:
Tema tõmbel tõuseme!

Tõuske, tõuske tõsiselt,
Et teil Jumal jume annaks, 850
Koidu kuma kullal kannaks,
Õnne saadaks ülewelt!

Kuldne Hoit ja Ämarik
 Alatasa alla waatwad,
 Armu aadet alla saatwad —
 Elu tuum on tulewik.

Seda mängu mängige!
 Lapsed, siis teid õnnetiivad
 Õnnistates üles wiivad,
 Üles Taara taewasse!

860

Koit ja Ämarik

I. Armuwanne

Koor (Armuhümnus)

Et kuulge looduse ülemaat hüüdu
Ja tuntke tema tugewust!
Et imestage ta pühamat püüdu,
Ta suure süle sügawust!
Mis tema kaunimas karikas kaisub
Ja sügawuses süttineb,
See pea palawalt pakkap ja paisub
Ja uueks ilmaks ilutseb.

Kuis päike kõndimas kõrguste kaisus
Ja sügawuste süledel, 870
Nii asub armastus palawas paisus,
On Loojaks suurel loodusel.
Ta hüüab: Saagu! ja elu on saamas,
On külmast kaljust kaswamas:
Waat, kalju kaisust uus idu on aamas,
On eluilmas imedas!

Oh Jumalanna! Meid tiibadel kannal
Ja tõsta aatel armule!
Oh Jumalanna! Meil armastust anna,
Mis talutab meid taewasse!
Me ülem laul, me kandlete kaja,
Et tõuske kiites ülesse!
Arm awab ilmale Jumala raja —
Arm, sulle, sulle sülesse!

Künnilind

Kewade, ju jõudsid sa
 Taaralasse tagasie,
 Panid õitsma ime Hiie,
 Ehitasid õitega.

Taarala, nüüd tantsi sa!
 Tantsi üles taewaasse,
 Kõpsa üles kõrgeesse,
 Pilwedel su pidula.

890

Pidukandled kõlage!
 Kõwendage kõue sõitu,
 Jumalate julget wõitu,
 Kes on saatnud kewade!

Ämarik

Kannel, kannel, kaja kuule,
 Kannel kaunis, lusti luule!
 Kuule, see on künnilind,
 Pühandatud lõburind!
 Tunnikene tuldanesse,
 Kuud ja päikest kuldanesse!

900

Künnilind

Mis seal kuuldu kuldalas?
 Ons see õis, kes wastu hüüab,
 Laglelind, kes laulda püüab,
 Haljas muru muld alas?

Ämarik

Linnukene, olen enam,
 Õiest, haljast murust kenam!
 Kas ei kõlast märka sa,
 Kust wõis kõla ärgata?
 Kõla, tõuse kõrgemale,
 Anna aru küsijale!

910

Künnilind

See on imeline heal!
Annab aimu armsast wiisist,
Pajatab kui Paradiisist —
Ons see oja luha peal?

Ämarik

Linnukene, olen enam —
Paradiisist palju kenam!
Hüüa ise õitswas puus:
Kuula kaja kuldasuus! ⁹²⁰
Ning siis võrdle nende mõju —
Sõbrake, seks pole sõnu!

Künnilind

Katsun, kuulan lõbuga —
Tarka taewas, andeks anna:
See on taewast Jumalanna!
Häälest ära tundsind ta!

Ämarik

Linnukene, olen enam —
Olen Jumalannast kenam!
Kulda künnilinnu rind —
Ei sa nõnda leia mind: ⁹³⁰
Waata oma ligidale —
Saad sa teele sigiwale!

Künnilind

Wastukaja kuldane —
Sina oled loodud ime,
Millel pole mingit nime —
Ilmaaegu otsime!

Ämarik

Waatke lõbulinnukesta,
 Kuulge, kuis wõib juttu westa!
 Lõbus elab lõpmata —
 Wäsib otsimisega: 940
 Rind tal rikkam, tagrem peast,
 Tarkus on tal alam heast.

Künnilind

Tõsi, kaunis kandleke!
 Kõlisegem kõrgel kõlal,
 Tarkus tõusku tõiste õlal —
 Meil on kena kewade!

Ämarik

Meie õnn on õite õlal,
 Kauni kandle keele kõlal!
 Tunne õnnetunnikest!
 Kaob pea igawest. 950
 Kannel, kõla kewadele,
 Kannel, kõla — enesele!

Künnilind

Lõbustagem lõpmata
 Õnnelisel õieajal
 Kulda kandle kaunil kajal,
 Koha wastu, mets ja maa!

Ämarik

Kõla tõuseb kandlel kahel,
 Heljub maa ja taewa wahel,
 Taewas sügaw, sinine,
 Maa end ehtind õitesse: 960
 Kumbal pakud õnneõita,
 Kumbat tahad endal wõita?

Künnilind

Aga mitte kumbatgi!
 Minu wõit on nendest enam:
 Ta on maast ja taewast kenam!
 Talle laulan lugusi.

Åmarik

Kust sa selle wõidu wõtsid?
 Kuis sa wõiduteele tõtsid?
 Kus on kalli kasumaa,
 Armukese asumaa? 970
 Kas see on ehk hiilgaw tähti,
 Mida taewa wõlwil nähti?

Künnilind

Hiilgaw tähte täheke!
 Minu wõit on sellest enam —
 Ta on taewa tähest kenam!
 Luguluule temale!

Amarik

Künnilindu, küll ma tean,
 Kuhu sinu wõitu sean:
 See on kulda kandleke,
 Mis nii tungib südame! 980
 Kannel kaunis kõigest enam,
 Kõigest kenadusest kenam.

Künnilind

O, mu wõit on suurem weel!
 Kaunim kulda kandle keelest,
 Lõbustawast luule meelest —
 Ta on teise taewa teel!

Ämarik

Sinu õnn on suures salus,
 Targa taewaisa talus!
 Asjata see uurida,
 Sinna ma ei ligi saa: 990
 Ütle, ütle, imelindu —
 Mis sul tõstab lõbus rindu?

Künnilind

Ütle enne minule:
 Mis on Jumalannast enam,
 Mis on igast imest kenam?
 Siis sul annan wastuse.

Ämarik

See on tuksuw süda põues!
 Tema sarnast pole õues,
 Pole taewas ülewas
 Ega maa peal madalas: 1000
 Sinu süda laulu ajas,
 Minu süda wastu kajas.

Künnilind

Süda?! Kuulen imega!
 Taewas, maa mu tunnistaja:
 Kõik mu lakswa laulu kaja —
 Südamele laulan ta!

Ämarik

Südamele! Sellepärast
 On ta kenam päikse särast!
 Aga lind, mul ütle sa:
 Kus on süda kuulaja? 1010

Tahan teda näha saada,
Talle lõbujuttu aada.

Künnilind

Wõimata see ülesleid!
Ei sa wõi tal juttu westa:
Süda hoiab pesakesta —
Sünniteleb südameid!

Ämarik

Ei sind laulda enam lase:
Ütle, kus on pesa ase!
Seda imet tahan ma
Näha iga hinnaga — 1020
Kuidas süda sündinisse
Laulukajal rindadesse!

Künnilind

See on kange saladus,
Millest ei wõi sõnakesta
Wõõrastele juttu westa —
Seda keelab jumalus!

Ämarik

Jumalus? Talt küsin luba!
Püha olgu loodustuba!
Aga looja loodust ma
Tahan tunda Loojaga! 1030
Ütle, künnilinukene,
Kuis mind kuuleb igawene?

Künnilind

Kewatar, see eluõu,
Õieaja Jumalanna —
Talle palwe ette kannu,
Nii kuis tunneb tuksuw põu.

Ämarik
 Kewatar, oh Jumalanna,
 Armu mul ja abi anna:
 Südamete imet ma
 Tahan tundma õppida — 1040
 Juhata mind õiget rada,
 Et wõin südant sütitada!

Kewatar

Kas kuuled kulda käokest?
 Ta hüüab soojast südamest:
 Sealt leiad tukswa südame,
 Et mine, wõtta omale!

Kägu (Koor)

Mis soowib Jumalanna,
 Sel aga järel anna!
 Et tule, laulame —
 Meil kena kewade Hurraa! Hurraa!
 [Hurraa! 1050

Ämarik

Armuline Jumalanna,
 Luba, et wõin wastu panna:
 Käoga ei lepi ma —
 Wõeraid pesi otsib ta!
 Igal olgu oma maja,
 Siis on kaunis kandle kaja.

Kewatar

Kas kuuled kaunist kaja sa?
 Ta kõlab ühes kandlega:
 Sest tõtta talle järele,
 Sa leiad kauni südame. 1060

Kaja

Ma olen kokkukõla —
 Kõik kannab minu õla!
 Sest hüppa hüüdega —
 Õnn peab õitsema!

Ämarik

Kuulen üliarmast kaja,
 Aga tal on ühte waja:
 Kajab, kaob kaugele —
 Jätab leina laugele!
 Ei wõi süda ligineda —
 Õnn ei wõi seal sigineda. 1070

Kewatar

Kas kuuled kanget Kohinat?
 Kuis maad ja metsad kohawad!
 Seal kerkib wägew kewade —
 Sealt leiad südi südame!

Kohin

Ma olen Looja majast,
 Aan juttu suurest ajast,
 Sest joowastusega
 Mu rüppe hüppa sa!

Ämarik

See paneb mõlkma meeled
 Ja wäärab kandle keeled! 1080
 Kuid üliheitlik ta
 Ja — seltsib tormiga!
 Kui nõnda möllab tema —
 Ma hakkan wärisema!

Kewatar

Et waata üles mäele
 Ja anna au see wäele:
 Seal tõuseb taewa poole Tamm —
 Et wõta süda südikam!

Tamm

Ma kalju kaisus juurdun
 Ja taewa ruumis suurdun: 1090
 Mu alla tõtta sa —
 Saad warju, tuge ka!

Amarik

Nõrgal warju, tuge waja —
 Waat, seal kangelase maja!
 Wõidan tema südame:
 Tuleb ta mu järele?
 Ei mul ole lootat seda —
 Auustan Ja — kardan teda!

Kewatar

Sa oled õitswal luhal käind
 Ja oled Oja ilu näind: 1100
 Laps, ära wiibi tema ees —
 Ta woolaw elu õite sees!

Oja

Kuis kiirel keerul keen ma,
 Sind näkinooreks teen ma!
 Sest hüppa lainele
 Kui armu ainele!

Amarik

Luuleline Ojakene,
 Näkineiu kojakene!
 Lõbutundel hüüan ma:

Tunnikene, peata! 1110
 Aga seisma sa ei jõe:
 Jäädwat õnne ma ei näe.

Kewatar

Laps, kuidas tuksub sinu rind!
 Waat, siin on õitsew Mullapind:
 See kõik on lahti sinu ees —
 Et võta, ela õite sees!

Õitsew Muld

Oh sära, õite meri!
 Kee kuumalt, woolaw weri!
 Hing, minu kaisu sa —
 Siin õnnes paisu sa! 1120

Ämarik

Õitsew Muld, mu helde ema —
 Arm sust peab kõnelema!
 Sulle tänu võlgnen ma
 Elu otsa lõpmata!
 Südamele külm sa aga —
 Sest ta sulle külm ja waga.

Kewatar

Laps, waata üles taewasse!
 Sealt leiad wiimaks südame,
 Mis kaunil kaisul kannab sind,
 Et õnne leiaks sinu rind. 1130

Taewas

Kes waatab tsewa üles,
 See õiskab õnne süles:
 Seal ainuken maa,
 Kus õnn on otsata.

Ämarik

Taewas tulgu omal ajal,
 Nüüd on süda ilma rajal:
 Paradiisi siia ta
 Tahab panna õitsema:
 Kewatar, oh Jumalanna —
 Selleks oma abi anna! 1140

Kewatar

Mu lapsuke, ma näinud ju:
 Su süda targem kui su suu —
 Su süda tuksub Koidule —
 Seal süda leidnud südame.

Koit

Oh Kewatar! Suur tänu sul
 Sel noorel eluhommikul!
 Su juhatus on jumalik —
 Nüüd algab armas tulewik!

Ämarik

Oh Jumalanna —
 Ma leidsin ranna, 1150
 Kus warjul elulaewuke,
 Kus süda leidnud südame!

Kewatar

Siis wõtke minu õnnistust!
 Tee algab kuldsest hommikust:
 Ta koitku teile edasi
 Põlw põlwest järgest sedasi!

Koit

Oh õnnistatud tunnike!
 Jää igaweste alale!

Sind saime Jumalanna käest,
Meil räägi Jumalanna väest! 1160

Ämarik

Ja koidu läigist
Ja päikse käigist
Ning taewalistest imedest
Ja õnnes tuksvast südamest!

Koit

See ime seisab minu ees:
Ilm hiilgab uue sära sees;
Meid oma rüppe võtab ta,
Ja kannab kalli lapsena.

Ämarik

Ning õiemesi
Neid lapsukesi 1170
Ta rüpes toidab lõpmata,
Seks pani tema õitsma maa,

Koit

Ning kas sa ühte imet näed,
Mis tegid Jumalanna käed?
Ta päikse sära alla tõi
Ja meile uued päiksed löi!

Ämarik

Kaks kaunist päikest,
Nii rikkad läikest!
Ei otse waadata neid wõi,
Sest neiu silmad maha löi. 1180

Koit

Ei oma silmist rääkind ma —
Need päiksed paistwad sinulta!

Kuis nemad soojust annawad,
Mind päikse poole kannawad!

Ämarik

See ime kenam:
Meil päikseid enam!
Meid Jumalanna neljaga
On wõtnud armul õnnista.

Koit

Ning sooja päikse särasse
Ta pannud kena kewade:
Nii kui see õitses meie ees, 1190
Nüüd õitseb tema meie sees.

Ämarik

Need armuanded
Ja kätel kanded!
Kuis tunnen, kuidas kewade
Mul tungind tukswa südame!

Koit

Meil päikse sära, kewade
On tungind tukswa südame;
Kuid kas sa ühte tunned weel —
Üks kolmas on weel sellel teel! 1200

Ämarik

See on weel enam,
See kolmas kenam:
See Jumalate asumaa —
See taewas, taewas tulnud kal

Koit

Oh taewas, päike, kewade,
Kuis mahute te südame!

Oh süda, mida sina näed —
Kui helled Jumalanna wäed!

Ämarik

Need armu käed
Ja armu wäed! 1210
Oh elu, kuis sa ülened
Ja õitehõlma sülened!

Koit

See pole elu iganes:
Meil jumalus on südames!
See tõuseb tõistel tiibadel
Ja lendab kõrgel ülewel!

Künnilind

Eksid, kallid Koiduke!
Mitte jumalus, waid elu,
Elu laulemas testelu,
See on elu üksine. 1220

Tehke, nagu minagi,
Tehke pesa enestele,
Seda tarwis südamele,
Elu nõuab pesasi.

Ämarik

Linnukene, õppust anna,
Mulle tarkus kätte kanna:
Kuidas tehtaks pesasi?
Kas see läheb kergest nii?
Sinu pesa suures salus
Sinu weikses õnnetalus. 1230

Künnilind

Ära seda küsi sa!
Minu pesa pisikene,

Liiga suur on inimene —
 Ei ma mõista õpeta.

Ämarik

Kewatar, oh Jumalanna!
 Tule, õpetust mul anna,
 Kuidas pesa tehtakse,
 Antaks lõbu kandlele
 Nagu Künnilinnult kuulen,
 Tema lõbu järel luulen! 1240

Kewatar

Kui pesa peale mõtlete —
 Üksteisel truudust wanduge
 Ning 'wanne tulgu' südamest
 Ja kestku ikka, igawest.

Ämarik

Mina olen walmis wandma,
 Igaweste südant andma —
 Wannun jumalanna ees,
 Pean wannet elu sees!
 Aga miks on tarwis teda?
 Kas wõin teada saada seda? 1250

Kewatar

Kes wannub, wandel truiks jäeb,
 See elus õitswat õnne näeb:
 Tal jäeb kena kewade
 Ta eluks ajaks südame.

Koit

Ma wannun truudust sinule,
 Sest sina wõitsid südame!
 Ma wannun Jumalanna ees:
 Truu olen terve elu sees!

Ämarik

Niikaua kuni
 Mind wiimne uni 1260
 Weel pole wõtnud kaisusse —
 Truu, truu ma olen sinule!

Künnilind

Kandle kõlal kaunimal
 Asutataks pesa ase —
 Taewas, päikest paista lase,
 Kosu päiksel särawal!

Kewatar

Kui teie wannet peate,
 Mind oma ligi teate:
 Ma õnnistan teid küllaga,
 Te õnn teil seisab puutmata. 1270

Ämarik

Elu tunnist tundi kenam,
 Lõbu tunnist tundi enam!
 Weiike tuksuw rinnake
 Kitsas selle õnnele!
 Jumalanna õnne jagab —
 Õnn weel osalt pesas magab.

Kewatar

Jaa, päris õnn teil alles ees —
 See seisab armsa pesa sees.
 Nüüd wanematelt küsige,
 Mil wiisil pesa tehtakse. 1280

Ämarik

Nüüd kõrge kandle kõlaga
 Ja üle õierikka maa
 Me kodu poole lendame,
 Kus peitub pehme pesake!
 Mind ootab ema —
 Kõik teab tema,
 Kuis tehtaks pehmet pesakest —
 Kõik räägin talle südamest!

Koit

Sul mõrsja musu annan ma,
 Sind ema rüppes kannan ma! 1290
 Küll meie kallid wanemad
 Meid õige teele panewad —
 Mis meil veel tume,
 Saab pea jume ;
 Õis õnne hõlmas iduneb,
 Uus elu meile piduneb,

Koor

Kewatar, sa kenam Jumalanna.
 Kõige kõrgem õnnejagaja!
 Meie tänu Taara kotta kanna,
 Kust sa tulid alla armuga! 1300
 Kewadega kenastasid maad,
 Meie ees on uued eluraad.

Kewatar, sa kenam Jumalanna,
 Meie ainus armuhallikas!
 Taewa kõrgust taewa annil anna,
 Et meid kannaks kaisus kaunimas!
 Et meid sinu ligiduses ta
 Hoiaks lõppemata lõbuga!

Kewatar, sa kenam Jumalanna,
 Kiitust, kiitust sulle laulame!
 Sinu päiksel ei wõi piiri panna:
 Tema hiilgab ma ja taewale.
 Jumalanna kiitust, kiitust sul
 Igal uuel armu tulekul!

1310

2. Wanemate õnnistus

Koor

Meil Kewatar on käinud
 Ja õnne jaganud,
 Maailm on õitsma läinud,
 Kes talwel maganud:
 Kõik õiemeres ujub
 Ja lõbu lõkkel kujub, 1320
 Kõik õiskab õnnella
 Nüüd üle maa!

Nüüd süda, oota, oota,
 Su tund on tulemas!
 Nüüd wõid sa lusti loota,
 Mis tardus Taaralas:
 Nüüd tema raugend rajas
 Kõik kõlab rõõmukajas —
 Nüüd kutsub elule
 Sind kewade! 1330

Nüüd elutõstel tõtkem
 a tõuskem ülesse
 Ning rõõmust osa wõtkem,
 Mis ilmud ilmale!
 Nüüd kukub kulda kägu,
 Nüüd nähtub unenägu,
 Nüüd kandleid kaunimad
 Meil kõlawad!

Ämarik

Emake!
 Meitele 1340
 Tulnud kena kewade:
 Kohaga
 Tuli ta
 Üle õitswa maa!
 Lillesi, lillesi taewasta
 Puistas alla üle maa —
 Imena
 Ilmus ta,
 Et ei aru saa!

Künnilind, 1350
 Lõbuhind —
 Kuis on tantsmas tema rind!
 Iialgi
 Sedasi
 Pole lauldud nii:
 Lõbu lõkkel hüüab ta,
 Südant wõita püüab ta —
 Südame
 Täieste
 Wõitis omale! 1360

Koiduke
 Kuldane—
 Kukkusin tal rüppesse!
 Truuduse
 Wandsime

Teine teisele.
 Ema, palun südamest:
 Kuidas tehtaks pesakest?
 Õpeta
 Tegema — 1370
 Teeme õnnega!

Koit

Ning minu ema heldeke,
 Sul toon ma õie õuesse!
 Ei tema sarnast leidune,
 Tal andsin oma südame:
 Kui teda näen,
 Ma nooreks läen
 Ja laulan lõbu lapsena,
 Hing ilutsemas ingluga!

Ämariku ema

Seda õnne— waatke, waatke! 1380
 Nagu taewast tulnud ta!
 Sest siis tänu taewa saatke,
 Taewas mõtles mõnuga.

Koidu ema

Taewas annab,
 Maapind kannab,
 Süda maitse magusust:
 Õnne paisus
 Kaunis kaisus
 Elu tunneb jumalust.

Ämariku isa

Õnne, õnne õierikast, 1390
 Soowin õnne õitsewat!
 Saage rõõmu elust pikast,
 Rõõmu kõige kaunimat!

Koidu isa

Ja maitsege magusast elu ja noorust
 Ning kaitske ja maitske ja kantke ta woorust
 Ja mõtelge: Päikene kord looja ka läeb,
 Kuid kuldane mälestus järele jääb.

Ämariku ema

Lapsed, nüüd on juttu westa
 Tulewiku tubadest:
 Tarwis teha pesakesta, 1400
 Kuulsid künnilinnukest.

Koidu ema

Ning mis weelgi
 Lastel eelgi:
 Tuulekiiru kihlused!
 Õie ajal
 Kandle kajal
 Tahtwad seda südamed.

Ämarik

Kohe me
 Kihluse
 Kinnitame pühaste: 1410
 Uueste
 Wannume
 Truudust omale!
 Juba Jumalanna ees
 Seisime me wande sees:
 Peiuke,
 Neiuke —
 Truudus elule!

Koit

Mu hing, sul andsin südame,
 Sul wannun truudust uueste; 1420
 Mis tulewik ka meile toob,
 Me truudus meile õnne loob;

Mu mehe käsi
 Ei elus wäsi
 Sind kandmast üle elu aa
 Ning kaitsmast kauni õiena!

Kodiu isa

Lapsed, te astute armsale teele,
 Soowide soowi ma saadan te eele:
 Armastus olgu te aadete aade, ¹⁴³⁰
 Rõõmus ja walus te waadete waade!

Ämariku isa

Õnn on elus raske leida,
 Õnn ei otsi mitte meida;
 Aga oled meister sa,
 Teed ta oma käega.
 Hea te esimene sammu —
 Soowin teisteks rohket rammu!

Ämariku ema

Siin on mesi,
 Seal on wesi —
 Lapsed, wõtke mõõduga!
 Tarwis teada, ¹⁴⁴⁰
 Targu seada —
 Nendesse wõib uppuda!

Koidu ema

Laps, sa õnnelaines uju,
 Ole ise õnne kuju!
 Aga selle juures tea:
 Lainest jäägu wälja pea!

Maali

Wend, ma näen, see on tõe:
 Sina tõid mul armsa õe!
 Ruttu musu, õeke!

Teine musu wennale! 1450
 Oh sa taewas, kuis see hea!
 Ega teised seda tea!

Sõprus meie kolme wahel
 Kindel nii kui raudne ahel!
 Kui on tarwis, mina ka
 Tahan seda wanduda:
 Wõtke õisi õnnesoowiks,
 Minu armastuse proowiks!

Linda

Mu õde mulle õnne löi —
 Mul selle armsa wenna tõi; 1460
 See mind nii õnneliseks teeb,
 Et weike süda üle keeb.

Teil soowin õnne õitega,
 Neid leidke elus lõpmata,
 Neid armsal aasal palju weel —
 Kõik õitsku teie eluteel!

Wanaisa

Mu tunnid lõppu läewad,
 Mu silmad õnne näewad, 1470
 Mis algab uueste: —
 Sel õnnel wastu tõtke,
 Mõ õnnistust seks wõtke —
 Teil paistku järgest päikene!

Ämarik (emale)

Emakene, mul weel palju
 Elumõnus mõistatus;
 Süda tuksub mul nii walju,
 Põues wõõras põnewus.

Ons se uitja unenägu,
 Mis nii palaw paistuneb?

Ons see tulewiku kägu,
Kelle hääl nii heliseb? 1480

Et on suured siiwad sõudmas,
See on selge kõigiti;
Et nad minult palju nõudmas,
Seal ei ole kahtlusi.

Tee näib algul tillukene
Waewalt mahti matkata;
Kuid ta pikkus igawene,
Samm wõib sammu jatkata.

Mul on tulewiku tuju
Werewoolu wulinas: 1490
Kas seal midagi ei uju
Nõiasampsus salajas?

Sagedaste kaua, kaua
Künnilindu uurin ma:
See on murdnud mureraua,
Tumedus tal tundmata.

Temal on kõik tarkus käes —
Mina pilwes pimedas.
Olen mina nõia wäes,
Istun ilmas imedas? 1500

Emakene, aja juttu,
Westa asja weerestgi!
Saan sest naeru ehk saan nuttu —
Saan sest ikka tarkusi!

Ä mariku ema (Õöpiku hurra)

Õöpik õikab õitswal puul,
Õöpik kutsub kulda suul,
Kase kaisus katsub ta
Luulelugu lustiga.

Kuusik kuulab kumuli,
Waarik waatab wagusi, 1510

Saarik sala sahiseb,
Kaasik kaunis kahiseb:

Kahtlus, kahtlus, kao nüüd!
See on elu ülem hüüd!
Tuksuw tund nüüd tulduneb,
Kuku elu kulduneb.

Waikselt, wargsi, wagusi
Metsas miilib midagi:
Metsakene mesineb,
Elu peidus pesineb. 1520

Kuidas laul seal laksumas
Lille lõhnas lõbusas!
Oh sa kena kewade:
Pesas kirju kiwike!

Mis sest kirjust kiwist saab?
Kas ta wahest sulgi aab?
Kas ta kauaks sinna jääb?
Kas ta pea lendu lääb?

Muudgi laula laksuwalt,
See wiib kütked küsijalt: 1530
See, kes pesa sooja peab,
Küll see koste korda seab.

Seeke aga pesa peal,
See on emaelul heal:
See ei suuda magada —
Tahaks armu jagada!

Ema armul elawal
Kiwigi kõnnib kõrgemal:
Awab ennast elule —
Lenda, lenda, linnuke! 1540

Õöpik, jäta iluhüüd,
Ruttu, ruttu siia nüüd!
Waata, kiwi elab ju!
Oh sa ime ilmatu!

Kuusik kuuleb kumuli,
 Waarik waatab wagusi,
 Saarik sala sahiseb,
 Kaasik kaunis kahiseb:

Ega ööpik muidu nii
 Lukutanud lugusi! 1550
 Kui ta süda sütel keeb —
 Kirjust kiwist linnu teeb!

Ööpik, tere tulemast
 Asupalgast Afrikast!
 Siin on hea elada:
 Ööpik, hüüa rõõmuga!

Ööpik hüüab uueste
 Kõrget kõla kõigile:
 Ööd ja päewad paneb ta
 Laia laane laksuma. 1560

Koidutähte täheke:
 Waata minu pesasse!
 Kas sa seda tunnend ka?
 Hüüa minuga: Hurra!

Koidu ema
 Isarind, eks enesele
 Enamiste tõuse ta?
 Emarind, eks hellatele
 Teist ta tõstes õnnella?
 Ema julgeb elu heita
 Kaalu peale elu eest; 1570
 Isa, see ei suuda peita
 Oma — orjust mängu seest.
 Isarind on kohaw Taara Hiis,
 Ema rind on õitsew Paradiis.

Ämarik
 Oh kallid emad, kuidas ma
 Teid tänan hea lapsena!

Mis teil kõik teada elu sees!
Ent kõik see tume minu ees.

Nii kuidas minu mõttel näib,
See minu peast üle käib: 1580
Kui arwan, et ehk aru saan —
Mind peidab jälle jäädaw laan.

Et unenägu uurida
Ja udust läbi puurida,
Mu emad, sada korda veel
Te tütar küsimiste teel!

Wanaisa

Laps, need asjad on kõik head,
Ära waewa weikest pead:
Ega õie juures sa
Ei wõi wilja malseda. 1590

Sinu tulewiku tuju —
Tulewik tal annab kuju:
Ega kõike korraga
Tund ei tule jagama.

Mis su hinges armast asub,
Usu, taewas tarka tasub!
Oota aga weidi veel:
Sinu õnn on õigel teel.

Koit (koori saatel)

Sul mõrsja musu annan,
Sind kangel käel kannan! 1600
Mu kallim, kaenlasse!
Aeg wiib kõik wiljale! Hurra,
[hurra, hurra!]

Kandlelõoja

Kuldne kannel, tõsta kaja,
Ole õnne õnnistaja!

Soowid soojad kõlaga
 Taewa kanna sa!
 Mõrsja meele mõlgutused,
 Kandle keele kõlgutused
 Isa ette tõusewad —
 Kuuljat leidwad nad. 1610

Kuldne kannel, tõsta kaja:
 Önnel sinu õisket waja!
 Kaunist kõlab sinu keel,
 Nagu mõrsja meel.
 Ole juhtiw Jumalanna:
 Hinge ihal kuju anna —
 Hing on sinu wäriinas
 Juttu ajamas.

Isa, wõta õnnistada
 Nende noorte elurada! 1620
 Nende hinge tiiwusta
 Kõrge lennuga!
 Lenda, lenda tõusutiwul,
 Asu armsa tunni wiwul,
 Sind on ootmas Kewatar,
 Mõrsja paar!

Koor

Ülemlaul, oh tõuse taewa,
 Kõla, kõla kõrgel teel!
 Sina saadad elulaewa
 Suurel elumere weel! 1930
 Kuldsed koidud,
 Päikse loidud
 Sinust juttu ajawad,
 Sügawused,
 Kõrguused
 Sulle wastu kajawad.

Ülemlaul, sind täna kuulen
 Meie külalisena:

Lõppemata õnnest luulen,
 Tõusen sinu tiiwaga 1640
 Mulla pinnast,
 Tukswast rinnast
 Taewa poole ülesse,
 Luulen lugu,
 Et me sugu
 Loodud õnnepõlwele.

Ülemlaul, oh kõla ikka,
 Kõla ilma otsata!
 Siit sa leiad elu rikka,
 Koidukena algama: 1650
 Kõrgel kõlal
 Õnne õlal
 Saada teda eluteel,
 Anna elu,
 Kanna elu,
 Ülemlaulu kuldakeel!

3. Mõrsjapõlw

Ämarik

Koiduke,
 Kuldane,
 Nüüd me ühes rändame,
 Rändame 1660
 Järgeste
 Õiest õiele.
 On see tõest elutee?
 Wahest unenägu see?

Ärkame,
Märkame:
Eksis lapsuke!

Koit

Mu Ämarik, mu õnneke —
Mis sest, kui und me näeme!
Ta kestku ainult igawest 1670
Ja olgu waba tundidest!
Meid ingel näeb
Ja waatma jäeb
Ning rõõmus hüüab tema heal:
Waat, Jumalad on ilma peal!

Ämarik

Tõeste!
Unele
Antud armas palgake!
Imega
Paneb ta 1680
Kullad kujuma.
Kui ei oleks ärkamist,
Unenäo märkamist —
Õigeks pea,
Kõik on hea
Aimgi asja tea!

Koit

Me õnn on tõest elu sees,
Ent elu on meil alles ees,
Sest on meil aega naha und —
Meil olgu unenäo tund! 1690
Me une ainel
Ja rõõmu lainel
Kui sülelapsed kiigume
Ja lilledõhnas liigume.

Ämarik

Lilleke
 Wististe
 Loodud unenäole —
 Kuidas ta
 Säraga
 Täidab ilmamaa! 1700
 Silm küll lahti lahkeste,
 Ent — ehk unenäoke!
 Ärkamist,
 Märkamist
 Tal ei ole wist!

Koit

Ning waata kaste tilgakest,
 Mis läigib lille silmadest!
 Ma arwan, minu kallike:
 Eeskujuks oled õiele!
 Sind wahtis, wahtis 1710
 Ning pea tahtis
 Ka sinu wiisi särada,
 Ja waata — osalt läheb ka.

Ämarik

Waata, nii
 Sinagi
 Unenäos täiestil!
 Nimeta
 Imega
 Luuled lugu sa:
 Õis ei õpi minu käest — 1720
 Sära sai ta Looja wäest!
 Õieke

minu
 Särab südame!

Koit

Eks targem anna järele?
 Kuid üht ma uurin uueste:
 Kust tuli piiska pisike?
 Kust sai ta oma hiilguse?
 Et ole hea:
 Mul kursus pea 1730
 Ning tee mul selgeks täieste,
 Kuis kaste sündis ilmale!

Ämarik

Seleta
 Ma ei saa —
 Parem näitan teoga:
 Musuke
 Huulele —
 Pisar silmisse!
 Silmist kukkub õitesse,
 Naerab rõõmus päiksele — 1740
 Armsal aal
 Õieraal
 Sündis rõõmu naal.

Koit

See kaunis kaste sündmine
 Teeb rõõmsaks minu südame,
 Ning mõtle, kui kord tuleb põud —
 Meil käes head abinõud:
 Siis õite õues
 Me lõbu põues
 Nii võime terve ilmamaa 1750
 Kõik ujutada kastessa!

Ämarik

Kuhu sa
 Peata
 Lähed selle mõttega!

Pisara
 Lainega
 Taime hukkad sa:
 Rooste lille külge lööb,
 Juure, warre pea sõõb!
 Mõõduga 1760
 Pead sa
 Kastet külima,

Koit

Oi tuwikene, kuidas sa
 Mul oskad asju ajada!
 Kuid waat, kas wikerkaari näed?
 Aa, need on alles wärwi wäed!
 Waat, taewa wäraw,
 Nii uhkelt säraw!
 See tehtud meile kahele,
 Et sealt me taewa astume. 1770

Ämarik

Wärawa
 Särawa
 Taewas teinud asjata,
 Lõbuga
 Tahan waadata;
 Aga ei ma taewa läe,
 Sest et — taewas mul ju kää!
 Seda ma
 Teisega 1780
 Ei wõi waheta!

Koit

Ning waata! Wikerkaari all
 Maa naerab wihma kohinal,
 See tema põues elu loob,
 Ta pinnal elu ette toob,

Ta õitsew süli
 On õnnküli!
 Siin Looja kambris kaunimas
 On elu loomas salajas.

Ämarik

Taewake 1790
 Targaste
 Annab musu mullale —
 Imega
 Täidab ta:
 Õitsma läheb maa.
 Õitsew maa ja mets ja Hiis —
 See on meie Paradiis!
 Õnnetund,
 Elusund!
 Ei me näe und. 1800

Koit

Kuis pilwerinnad piiskuwad
 Ja niidud, nurmed niiskuwad!
 Ilm maitseb magust kewadet,
 Õis tilgub õie tõttu mett,
 Kõik ilmamaja
 Täis rõõmu kaja,
 Kuis elu loodud rõõmule,
 Rõõm täidab suu ja südame!

Ämarik

Kewade
 Kenake 1810
 Annab aset suwele,
 Suwe ees
 Sooja sees
 Seisab pea mees:
 Kaswand kangelasena,

Wastastest ta puutmata,
 Uhkest ta
 Üle maa
 Astub hiiglana.

Koit

Mis kandis kalli suwe põu, 1820
 Sest räägib sügisene õu:
 Me külisime õisates,
 Nüüd ujume me rikkuses!
 Kuis põllul kõikus
 See rikas lõikus!
 Ta õhu rüppes kaisunes
 Ja meie rõõmuks paisunes.

Ämarik

Pilwe rind,
 Mulla pind
 Kosutawad mind ja sind: 1830
 Meile nad
 Jagawad
 Rikkust lõbusat;
 Kündi, külwi, lõikust sa
 Näed ilma otsata;
 Talwel sa
 Targana
 Luulet lukuta;

Koit

Ning taewa wõlw seal kõrgelas
 On meie õnne nägemas; 1840
 Seal tõuseb, särab päikene,
 Õõ annab hiilgust tähele;
 Suur tähemeri,
 Suur ilmakeri
 On awatud me silmale —
 Luul, anna tiibu ilmale!

Ämarik

Luuleke,
 Ülene
 Taewa telki kõrgesse!
 Päikse reas 1850
 Tähte seas
 Oled ilmas heas:
 Räägi targa Taaraga,
 Jutusta, kuis õitseb maa —
 Seda ta
 Rõõmuga
 Kuuleb Loojana.

Koit

Ning kannel kaunis, kanna sa
 Me hinge iha üle maa:
 Wii taewa Taara ette ta — 1860
 Ka taewas peab õiskama!
 Kõik Taara loonud
 Ja ette toonud —
 Kõik kõrgel kõlal hüüawad
 Ja teda kiita püüawad.

Ämarik

Ilma peal,
 Taewas seal
 Tõusku kõrge kiidu heal,
 Päikene,
 Täheke 1870
 Hüüdku rõõmule!
 Mäed, tantske taewasse,
 Õied, õhus hüpake,
 Tuule hood,
 Wete wood,
 Hüüdke, kandle lood!

Koit

Ning üks, me ülem jumalus —
 Me mõrsjaline armastus!
 See tuleb soojust südamest
 Ja tungib läbi ilmadest! 1880
 Ta imetiiwad
 Meid sinna wiiwad,
 Kus jumalate asumaa,
 Kus õnne põlw on lõpmata.

Ämarik

Armastus
 Jumalus —
 Kõrgem kandle kõlawus!
 Wäega
 Tõuseb ta
 Üle taewa, maa. 1890
 Kuni kestab päew ja öö:
 Arm on Looja ülem töö —
 Sellega
 Peab ta
 Üles taewa, maa.

Koit

Seal tõuseb päike tõsine —
 Ta tõuseb, paistab armule:
 Oh tantsi, taewas, tantsi, maa,
 Ilm, tantsi joowastusega!
 Su suures põues, 1900
 Su õndsas õues,
 Kus elu heljub otsata,
 On armastuse asuma.

Ämarik

Tuuleke,
 Waikine,

Oja, ära kohise:
 Ülemad
 Jumalad
 Meile ilmuwad!
 Süda tuksub õnne sees,
 Meel on joowastanud mees — 1910
 Uueste
 Armule
 Ilma sünnime!

Koit

Mis paneb rinna tuksuma?
 Miks weri woolab kohaga?
 Mis annab tiibu hingele,
 Et tõuseb üles taewasse?
 Kuis ingli tiiwad
 Meid sinna wiivad, 1920
 Kuis luule kõnnib kõrgemal,
 Kus armas olla Jumalal!

Ämarik

Igatse,
 Rinnake,
 Tõuse taewa piirile:
 Õnnega
 Lendad sa
 Sinna elama!
 Seal on, seal on säraw maa,
 Seal ma kodus Koiduga — 1930
 Kodumaal,
 Õnneraal
 Lõppematal aal.

Koit

Me luulest taewa läeme
 Ja Jumalaid seal näeme:
 Kuis oma õnne küllusest

Nad õnnestawad inimest!
 Mu armukene!
 Õnn igawene,
 Sest tema alushallikad 1940
 On igawesed Jumalad.

Ämarik

Minu rind,
 Luulelind —
 Õnneks ainult tarwis sind!
 Sinuga
 Õnnes ta —
 Muud ei küsi ma:
 Oled minu täieste —
 Täielik mu õnneke;
 Jumalad 1950
 Kõrgemad
 Seda andsiwad.

Koit

Su hing on ilus imena,
 Su keha kaunis lõpmata!
 Kus leidub ilu ilma seest,
 Mis joowastaks nii joobnuks meest,
 Kui sinu sugu,
 Sa luulelugu,
 Sa kõige lõbu kõrgem hind!
 Ei ülemat ei tunne rind. 1960

Ämarik

Iluga
 Mõistan ma
 Imeilmas mängida:
 Ilus mees
 Ilma sees
 Seisab kõigest ees!
 Taewa tõusew kotkalind,
 Kaljukants ja lõwirind!

Sellega
 Võidad sa 1970
 Iga ilmamaa!

Koit

Kui hakkasin ma küsima,
 Mis ilus ehk mis iluta,
 Siis nägin jahmatusega,
 Kui raske sellest rääkida.

Siin helises üks emakeel,
 Mis tundmata ja tume veel;
 Mul küsiteles mõlkuw meel:
 Ehk olen hiinalaste teel?

Siin pole aimest aimugi, 1980
 Ei keeletalus waimugi:
 Ei mitte mingit silbikest,
 Ei juttu juuresõnadest.

Mis ilmaime on siis see?
 Kuis kujub tema elutee?
 Ma hakkan seda uurima,
 Et näha, kuidas astub ta.

Tall aga puudub tiib ja jalg,
 Teel puudub pikkus, lõpp ja alg,
 Ei mingit eduliikumist: 1990
 Siin tuntaks ainult kiikumist.

Kiik liigub iseenesest
 Ja luiskab luulet imedest,
 Kiik waba keele nimedest,
 Kiik liigub ikka igawest.

Siin õnn on õnne rajamas
 Ja imekannel kajamas;
 Ei keel ei siia ulata:
 Siin räägib lõbu lõbuga.

Siin lõbukandle kaunis tiib 2000
 Meid ühest luulest teise wiib;

Siin ainult joowastusi joo
Ja luulet luule peale loo.

See pole mitte mõtte maa:
Siin maitse, kuni wäsid sa!
Ning kogud uuest jõudu sa,
Saad uuest lõbunõudu ka. —

Nüüd alles asja mõistsin ma:
Ei iluilmas küsita,
Sest see on maitsemise maa, 2010
Siin hüüa ainulta: Hurra!

Ämarik

Ilula,
Maitsemaa,
Lõbustaja lõpmata!
Kuida sa
Koiduna
Kumad kullalla!
Kullast, mullast kujutad,
Ilma ilul ujutad:
Kõigega 2020
Meistrina
Mõistad mõjuda.

Õitega
Paned sa
Maa ja metsa särama;
Lauluga
Lased sa
Laaned laksuma;
Ning siis walge wahu sees
Meri tantsib taewa ees 2020
Kohawal
Muusikal,
Hüüdel ülemal.

Rinnake,
Hinnake

Iga iluilmale!
 Kuida sa
 Mõttled ka
 Seda waadata?
 Ühes taktis tantsi sa ²⁰⁴⁰
 Lakswa mere lainega!
 Kuule mind:
 Tuksuw rind —
 Ilu ülem hind!

Koif

Mu kallim, kaunim ilu ime,
 Kuis oled sa nii kujukas!
 Sel ilul pole keeles nime,
 Ta ainult hinges ujumas.

Ma waatan ainult, waatan aga,
 Ning joowastus on joonella! ²⁰⁵⁰
 See kõrgendab mind kõlinaga,
 Wiib taewa alla tahtmata.

Sel ilul on üks imewägi,
 Mis paneb kalju kalduma;
 Ma küsiksini, kas kaljumägi
 Ei tahaks taewa tantsida!

Mu kallim, kaunim ilu ime,
 Kuis oled sa nii kujukas!
 Sel ilul pole keeles nime,
 Mu hinges on ta ujumas! ²⁰⁵⁰

Ämarik

Nii laksub joowastuse laine,
 Ei mõte nii ei mõlgune!
 Su hinges elab iluaine
 Ja elab ainult sinule.

Seal kohab walges wahus meri
 Ja tahab taewa tõuseda;

Seal tantsib taewa taktis weri
Ja paisub elu pakiga.

Sul ainult waja waigest waadet
Ja pidupilku pisikest, 2070
Et äratada oma aadet,
Mis elab oma oludest.

Ma imestan su hiiglasammu,
Su kotkatiiwa kohinat,
Su elulõkke lõwirammu,
Su eluhüüdu ülemat!

4. Õite seas

Maali

Wend ja õde kodus juba!
Kuulge, antke meile luba:
Lähme ühes teiega
Õite sekka õiskama! 2080
Ruumi kõigil õitswal aasal —
Weiksed õed teie kaasal!

Linda

Ma läksin aasa waatama
Ja leidsin koha ilusa —
Seal lilled kõige suuremad,
Nii pikad, õige lopsakad!

Nad jätsin teile kaswama,
Neid tahan teile noppida,

Kui üheskoos nüüd läeme,
Oh kuis seal sära näeme! 2090

Maali

Ning seal minul teada raja,
Kus on imeilus kaja:
Ühe korra uikad sa,
Kümned kostwad korraga!
Linnulaulu, päikest, wilu —
Seal on igatsugu ilu!

Koit

Tule kaasa, tuike!
Õitsew aas ka sinu ase —
Sealt sa lahketa laulu lase
Waarikusse waljuste. 2100

Ämarik

Õeke,
Õied on kaswanud meitele;
Üheskoos
Jookseme õitsewas õite woos;
Õieke kewade kenadust joob,
Õieke õele õnne loob —
Ilu ja lõbudust jagab ta
Küllaga.

Maali

Kuulge, kus on kajakene,
Kaunim laulu rajakene! 2110
Sõna sünnib südames,
Hääl ei wäsi iganes;
Org ta üle oja kannab.

Ämarik

Õeke,
Kaja on kaunis me kõrwale;

Kuuluta,
 Kuidas ta heliseb elulla!
 Kuidas ta hüüab ja hüppab ja käib,
 Kuidas ta kandlega mängima näib,
 Kuidas ta armastab meiega
 Mängida!

Maali ja Linda (laulavad)

Lalila lallalla!
 Kargame kajaga!
 Waikus on wajata,
 Palju mul pajata,
 Org mängib ojaga,
 Lalilalla!

Liblik ja lillike,
 Mesitilk tillike! 2130
 Maiusta maitsega,
 Kawatse kaitsega!
 Lalila lallalla,
 Lalilalla!

Lalila lallalla!
 Kaja käib kaljuga:
 Kalju on kaja ees,
 Mägi on mängu sees,
 Mäng kargab kajaga,
 Lalilalla! 2140

Liblik ja lillike
 Mesitilk tillike jne

Lalila lallalla!
 Ma kargin käoga:
 Hommikul petab mind,
 Kus pesa, kukulind? 2150
 Sa pesid petuga,
 Petu patu petu patuga!
 • Liblik ja lillike jne

Lalila lallalla!
 Mis leian nurmelta? 2160

Lõo ja kesake,
 Jälje sees pesake,
 Pesas ei ütle ma!
 Lalilalla!

Liblik ja lillike jne 2170

Lalila lallalla!
 Maias kõik ilmamaa:
 See on meil were sees
 Kui wesi mere sees.
 Kargame kajaga,
 Lalilalla!

Liblik ja lillike jne 2180

Koit

Õekesed, kuulake!
 See on wana armas kaja,
 Meie wana armas raja,
 Seda juba tunneme!

Linda

Ämarik, sul meeles weel,
 Kuida sa
 Lapsena
 Laulsid selle kajateel! 2190
 Taewa raad,
 Ilma maad —
 Kõigil mõistsid mõnu anda,
 Kõike kaja kätte kanda!

Maali

Kuis ta kullakene kukkus,
 Kuni kuulja wäsis, tukkus!
 Kuida ema rüppe ma
 Magama jäin lauluga!
 Ning kui uuest õhtu jõudis —
 Laululugu uuest sõudis. 2200

Linda

Kuldsest ajast kuulsime —
 Kalewist,
 Alewist
 Imeasju luulsime;
 Taaragi
 Targasti
 Tuli alla armsal ajal
 Wanemuise kandle kajal.

Maali

Mis mul meeldis kõige enam,
 Laul, mis kõigist kõige kenam,²²¹⁰
 See on Wanemuise laul,
 Mis nii kõlab kõrgel aul!
 „Kannel kaunis, rahu raja,
 Kannel, Taara ette kaja!“

Linda

Kalew kõigist üle käis!
 Taarala
 Otsata
 Oli tema kiitust täis,
 Otsani
 Iialgi 2220
 Ei wõind teda kuulatada —
 Ikka käisin unerada!

Koit

Kuulajate hulgas ma
 Tunnen ühte poisikesta,
 Kes wõib kena juttu westa,
 Kuidas kuulas, magas ta.
 Pikad õhtud õnnega
 Kuulatas ta kandle keeli,

Lõbusteles lapse meeli,
Kuni uinus magama. 2230

Unes ilmus ingel tal —
Armas, et ei otsa ole,
Et ei selleks sõna pole —
Mängis kandlel kaunimal.

Tiiwa peale wõttis mind —
Üles Taara ette kandis,
Sinna istuma mind pandis —
Kuis mul õnnes tuksus rind!

Ingli laul sealt lõbuga
Üle maa ja taewa ujus — 2240
Ingel ise täheks kujus,
Jäime taewa elama.

Ä m a r i k

Kandle kaja kallike
Kostis üles mäele,
Mäelt aga taewa poole ta
Hüppas' ühe kapsuga.

Pärast kandle kajakest
Neiu otsis majakest:
Tähe säral tahtis ta
Magusaste magada. 2250

Aga Maali, Lindake:
Tiib on antud unele!
Unewoodist tõstab ta
Tähte sekka magaja.

Oh sa taewas, kuidas sa
Wõid nii kõrgel kõndida?!
Kuidas sina sinna saad?
Lõppemata palju maad!

Waata, ingli imetiib
Mõtte kiirul sinna wiib, 2260

Ning kui sinna jõuad sa,
Oma tiiwul sõuad sa.

Ingel lendas päikse ees
Kullakuma sära sees,
Päikse järel pani ta
Kullalla mind kumama.

Aga mis sündis suwe aal
Targa Taara taewa raal —
Seda ei räägi üksigi suu,
Seda ei tea päew, ei kuu. 2270

Sest ei kuuldu kunagi,
Näha ei põse punagi,
Ning mu endal enesel —
On see uitmas unedel.

Maali

Õde, wõta õpetada
Mulle seda taewa rada!
Olen ükskord ülewel,
On see armas südamel:
Teadagi, ma jäen sinna,
Igaweste taewa linna. 2280

Linda

Maali, sinul taewas nii
Aeg on igaw peagi.
Läheksime neljakesi —
Elu magus nagu mesi.

Ämarik

Oodake,
Lauluaeg tuleb ka teitele;
Ühes weel
Astume armsamal luule teel;
Kännilind külüb meil laulusi,

Hüüab meil hommikust õhtuni; 2290
 Kuulake, kägu meil hüüdmas ka
 Oksalla.

Maali

Kuulge lõbust lõokesta,
 Kuis ta kuuldu kõrgesta!
 Taewa poole tõuseb ta,
 Waatab üle õitswa maa;
 Pesakene seal tal salus
 Õitel ehitatud talus.

Linda

Tulge lille noppima!
 Ammu nad 2300
 Ootawad
 Sätendawa säraga.
 Õeke
 Sínule
 Waadasin nad eile walmis —
 Õitsew wannik pea palmis.

Ämarik

Õitsew maa!
 Kuidas mind täidad rõõmuga!
 Tuule ees
 Lainetad kewade õhu sees, 2310
 Lainetad walguse lainella,
 Kiikuned, liikuned lõbuga;
 Õitse nii järgeste õnnella,
 Isamaa!

Linda

Wõtke süle, seljaga!
 Küll ja küll!
 Õitsew müll!

Wõite õite kaduda,
 Õie saar,
 Mõrsja paar —
 Õisi täis nad üleni,
 Seljani ja süleni!

Maali

Õisi enam tahan anda,
 Kui te suudate neid kanda;
 Linda, uputame nad —
 Õite sisse kaowad!
 So, nüüd otsigu, kes tahab,
 Ainult oja waikselt kahab.

Ämarik

Ojake,
 Kahise õitswa aasale;
 Aasake,
 Matad maailma sa õitesse;
 Õite sees õhkumas tuksuw rind,
 Õitega ehtineb ilma pind,
 Õitega õnnestas elus sind,
 Õite hind.

Koit

Õite seas õieke,
 Minu ainus armsam õisi,
 Ilmas mul ei ole tõisi,
 Krooniks kõigi õitele!

Ämarik

Püha Hiis,
 Taewasse tõsta mu tänuwiis!
 Kewade
 Õnnega täidab mu südame:
 Kewade õitseb mu silmade ees,

Kewade hoowab mu südame sees ;
 Taara on armulik ülewal —
 Tänu tall!

Koit

Hiis, mu rõõmupisaraid
 Tahan sulle ohwerdada — 2350
 Õnnista mu elurada,
 Süda tänab Jumalaid.

Maali

Hiis, sul õisi ohwriks toon maa,
 Õitest tänuohwri loon ma ;
 Taara tark seal ülewal
 Kallis on mu südamel ;
 Kohise mu tänu üles —
 Mina elan õite süles.

Linda

Püha Hiis nii tõsine !
 Taarale 2360
 Taewasse
 Kanna Linda palweke !
 Lõpmata
 Armuga
 Tema mõrsjapaari kantku,
 Taewa õnnistust tal antku !

5. Ootamata otsus

Kandlelööja

Kannel, kõla kewadella,
 Terwitele paari hella,
 Tagasi ta õite maalt,
 Õitswalt õnne raalt, 2370
 Õiekessed õite seas,
 Lillekessed lille reas
 Luule tiiwul lendamas
 Ilmas ilusas.

Maali

Õite seas õisasime,
 Pühas Hiies ohwerdime,
 Wenna, õe õitega,
 Tahtsime me uputa!
 Wõta õisi, kanneldaja,
 Pane õitsma terve maja! 2380

Linda

Mets ja maa kõik õite sees!
 Emake,
 Sinule!
 Õitsew ilm on sinu ees.
 Nendega
 Ehi sa
 Rind ja rikas emasüli —
 See on kewadene küli.

Ämariku ema

Tean, kuidas neidu, peidu
 Ehiteleb õieke, 2390
 Tunnen seda õnneleidu,
 Tuleb meelde mesine!

Koidu ema

Neiukene,
Peiukene
Onneunda näewad —
Kaitske õnne,
Maitske õnne —
Kaunid jäljed jäewad.

Ämariku ema

Maitske magust mõrsja põlwe,
Elulusti luulelist, 2400
Tulewik ei tunne nõlwe
Ega karda kadumist.

Koidu isa

Mis ühines, pühines õitsewas pidus,
Mis kewade õitega ühte meil sidus,
Mis südamest südame rääkis me hing —
See elust lääb üle, see jäädwuse ring.

Wanaisa

Mul elu on weel wäha —
Te pulmi soowin näha,
Mu lapsed lahkemad:
Teid tahan õnnistada 2410
Ja astu wiimast rada —
Mind õnnekajad saadawad.

Ämarik

Ma kumardan su kulupead,
Mu süda soowib sulle head,
Su õnnistus meil õnne toob,
Su soow meil kohustusi koob!
Kuid meie meeled,

Me kandle keeled
 On tõisel kõlal tõusemas,
 Me elulugu luulelas.

2420

Koit

Igawest
 Saatus sammub salakest;
 Õiekene õnnes magab,
 Saatus talle õnne jagab;
 Nagu unenäos ta
 Paneb ilma säraama.

Isake,
 Soow meil sündind südame,
 Mis me õnnel püsi annab,
 Aja woolust üle kannab
 Liiga suur me õnnetund,
 Hing meil näeb imeund.

2430

Igawest
 Õnn meil loitku südamest!
 Mõrsja põli meile näitab,
 Kuidas õnn me südant läitab —
 Igaweste jäägu ta
 Meile elus õitsema!

Ämarik

Jah, igaweste jäägu ta
 Me hingedele õitsema!
 Ei pulmi mitte iialgi,
 Me läame elust läbi nii!
 Õnn on ju käes.
 Ning õnne wäes
 Me elust läbi lendame:
 Hing tõstsb hinge taewasse.

2440

Wanaisa

Aa, lapsed, mis ma kuulen?
 Kas tõde see, kas luulen?
 See tundmata mul weel!
 Ei pikal eluajal, 2450
 Ei kuskil ilmarajal
 Ei seda kuulnud, näinud meel.

Ämariku ema

Igaweste mõrsjaks jäeda,
 See on tõest kuulmata!
 Kas ei kuldest unda näe ta,
 Mõrsjapaari, lapsena?

Koidu ema

Unekesta
 Lilledesta,
 Kewadesta kenamast,
 Tujukesta, 2460
 Kujukesta,
 Kujunenud kullalast!

Ämariku isa

Tütrekene see on ime,
 Mis ma kuulen sinu suust,
 Ei ma sellel leia nime —
 Kägu kukub õitswast puust!

Koidu isa

Kui süda on rääkind, siis kuulaku pea,
 On wiga, siis parandab mõistlikult wea;
 Kõik sündmused pole ju sündinud weel —
 Ehk oleme noorema sündmuse teel. 2470

Linda

Mis seal külla küsida!
 Teadagi
 Selgesti:
 Elust läbi mõrsjana!
 Õitsew õu,
 Põksuw põu,
 Õied, armastus ja truudus —
 Ütelgu, kus on meil puudus!

Maali

Mõrsja põlw on kõige kenam,
 Tal on õisi kõige enam, 2480
 Tal on kena kewade,
 Talle laulab linnuke:
 Jäägu mõrsjaks igaweste —
 Elagu nad kõrgeeste!

Wanaisa

Mu lapsed, teie mõte
 On laste ettewõte,
 On lapse mänguke;
 Ei elu nõnda sammu:
 Ta nõuab elult rammu —
 Te elurajal eksite! 2490

Ämarik

Maa õitseb, õitsku igawest,
 Arm aga aimleb taewastest.
 Mis meie maast ka maitseme,
 Maa madal armu aatele.
 Kuis meil ka kuuldub mõte, meel,
 Arm astub tõuswal taewateel.
 Ma usun, armul salatiib,
 Mis tema pilwist üle wiib.

Kui Kewatar, nii temagi
 On ilmas ainult ajuti. 2500

Küll unenäitel näeme,
 Kui kauaks alla jäeme.
 Suurt hingehüüdu kuulen ma,
 Uut tulewikku luulen ma.
 Mis tukswal tungil tunneb rind,
 Ma usun, see ei peta mind.

Meil rändab päike taewa teel,
 Kuid laias taewas ruumi weel:
 Sealt eluaated armsamad —
 Meil ööd ja päewa paistkunad, 2510
 Et pühineks maailma maa,
 Et ühineks ta taewaga!
 Küll seda wõiwad Jumalad —
 Ma usun, need meid juhiwad.

Koit

Aeg astub aja rada
 Ja sõuab rannale;
 Ei teda eksitada,
 Ta woolab wabaste.
 Kuid aja awar süli
 On järgest uue küli, 2520
 On uue asumaa,
 Ning lõpmata!

Ei kaunis aade kao,
 Ta astub tõuswal teel;
 Ta wõidab oma jao,
 Kui aeg on astmas weel.
 Et surm ei aadet suruks,
 Ta raiub rahnud puruks
 Ja astub üle aa,
 Ning lõpmata. 2530

Meid awateleb aade,
 Nii lõbus lõpmata!
 See Jumalanna saade
 Meid tõttab tõstema:

Uut, paremat meil looma,
 Uut, kaunist ette tooma,
 Mis kestaks üle aa,
 Ning lõpmata!

Wanaisa

Mu lapsed, teie mõte
 Ja teie ettevõtte 2540
 Käib üle elujõu.
 Teid juhib jumalanna,
 Ma kardan, maa ei kanna!
 Siin lõpeb wanaisa nõu.

Koit

Wanemad,
 Kuulge palwet palawat:
 Meie otsus tehtud juba —
 Antke teie ainult luba —
 Mõrsja põlwe jäeme,
 Õnne järgest näeme! 2550

Ämarik

Meid õnnistage mõrsjana,
 Me õnn jääb järgest õitsema!
 Meil võimata tast lahkuda,
 Meil paradiisiks muutnud maa;
 Need tunnikesed
 On igawesed,
 Mis armuõnn me rindu loob,
 Hing hinge õnneks kokku koob!

Wanaisa

Teil õnnistust ma annaks,
 Kui kartust ma ei kannaks — 2560
 Ehk wahest patt on see?
 Ehk wana küll, ei tea,

Ehk teete raske wea —
See oleks hukatuse tee!

Maali

Ära karda, kallis isa,
Patu süü ei ole wiga:
Jumalaid me palume,
Ohwerdame nendele,
Wiin neil õisi ööd ja päewad —
Karistused kaugel jäewad. 2570

Wanaisa

Laps näeb õie sära
Ja eksib tee pealt ära,
Ta on ju lapsuke.
Kus patt, seal patu tasu,
Seal armul pole asu —
See ilmakord on raudene.

See astub raudest rada —
Kes julgeks eksitada!
See oleks patutee!
Ei Jumal seda puutu, 2580
Ei iialgi see muutu,
Nii püha, nõrkemata see!

Kui elul alus anti,
Trahw igal patul panti,
Sest astu ausaste.
Patt suur, ka trahw tal kole,
Siin kaubitsemist pole,
See kord ei puutu taewasse.

Laps, pea seda meeles,
Mis kuuled laulukeeles 2590
Me kangest Kalewist:
Ta tegi teistel paha —
See rusus tema maha:
Ta nägi kurba lõppemist,

Koidu isa

Mu lapsed, et otsus teil tehtud on juba,
Siis küsige Taaralt seks tarvilist luba;
Kui Taara teid kuuleb, te soow on siis hea,
Meil pole seks wõimu, teist nõu ma ei tea.

Ämariku ema

Homme päewa tõusu ajal
Püha Hiide läheme, 2600
Püha ohwri kiwi rajal
Targalt Taaralt küsige.

Koidu ema

Walmistage,
Palmistage,
Õieohwrit ohtramat —
Õitwad ajad,
Õilmed sajad
Ohwrikiwi katawad.

Maali

Lille noppima me läeme,
Kõigeks õöks me üles jäeme: 2610
Terwe templi õitega
Paneme me õitsema —
Kui sa homme Hiide läed,
Kõike Tamme õilmis näed!

Linda

Kiidulaulu ühes ma
Koori sees,
Loori sees
Laulan kõigi teistega,
Hommikul
Hääl on mul 2620

Wäsimata wärske, hele,
Nagu lõo lukutele!

Koor

Päew weereb alla hiigla suuruses,
Ta weripunane;
Tund tume tundub tukswas südames,
Ilm ruttab rahule.
Õõ wari waikselt waatab
Ju üle ilmamaa:
Ta magusaste maatab
õik waikse waibaga.

2630

Õõ waikusel me palwed palawad
Nüüd taewa tõusewad;
Hing tahab targalt Taaralt küsida,
Kas õnn wõib püsida:
Kas õnn on üirikene
Siin majas madalas?
Kas ta on igawene,
Meid kuskil ootamas?

Et weere alla, hiilgaw, hiiglane,
Ja tule uueste!
Siis meie Taara ette astume
Ta isa armule:
Et tema mõtet teada,
Mis meil on saatuseks —
Ta wõtku seda seada,
Et hing meil üleneks.

2640

6. Taara ees

Koor

Laulgem kiitust Taara Jumalale,
 Kõrget kiitust tema nimele!
 Armul waatab tema Isa-pale,
 Tänu tõusku talle taewasse! 2650
 Tema arm on ilma otsata,
 Süda tuksub talle tänuga.

Maa ja taewa tema wägi rajas,
 Pani hiiglapäikse särama;
 Taewa laotus ta imest kajas,
 Tähti tänas teda tähega;
 Mere koha tõuseb wäega,
 Kajab orus, Hiie mäella.

Wägew Jumal, heldus igawene,
 Kiitust, kiitust sulle laulame! 2660
 Tänu, tänu annab inimene,
 Sinu õnneline lapsuke!
 Päike tõuseb Taara telgile —
 Maa ja meri, õnnes õisake!

Koit

Õieohwer õnnemaalt,
 Tõuse taewa õitswalt raalt!
 Õieohwer, Taarale
 Wii mu tänu ülesse!
 Õieohwer, õnne sa
 Mine Taaralt paluma! 2670

Ämarik

Õieohwer mõrsja käest,
 Neitsilikust armu wäest,
 Õieohwer õnnelast,
 Soojast tänuhallikast,

Õnneohwer südamest,
Truu ja ustaw igawest!

Koor

Oh ohwrid õie ilus
Ja püha Hiie wilus!
Tee Taaral meeldige —
Õnn toob neid temale. 2680

Koit

Oh kandleid kaunid, kõrgest kõlaga,
Hiis, wastu kohise!
Suur imetäht seal tõuseb taewasse,
Suur hiilgaw päikene;
Kuis targa Taara telgil,
Nii suurel, sügawal,
Ta särab imehelgil,
Õnn õitseb tema all!

Ämarik

Hiilgaw päikene!
Süda wäikene 2690
Tantsib sinu hiiglasõidul,
Sinu walgustuse wõidul,
Tantsib rõõmu sees
Sinu kiirte ees.

Koor

Oh päike, tõuse üles —
Õnn õitseb ilma süles!
Sa elu külja,
Sul wastu õiskab maa.

Koit

Oh Taara, kuldsel eluhommikul
Suurt tänu annan sul! 2700

Sa saatsid mulle õnne suurema,
 Ma õnnis temaga:
 Ei sõnad ütle seda,
 Mis tunnen südames,
 Kui õnnes näen teda,
 Õnn õnnes ülenes.

Ämarik

Õnne rüpes ma
 Unenäona
 Maa ja taewa wahel ujun,
 Tõuswa päikse kullal kujun — 2710
 Kuidas küllaga
 Õnne jagad sa!

Koor

Suur Jumal ilma loonud,
 Suurt õnne ette toonud;
 See woolab igawest —
 Oh wõta osa sest!

Koit

Suur Looja Jumal suure ilma lõi
 Ja õnne ette tõi;
 Ta tegi paradiisi parema
 Ning meile kinkis ta: 2720
 Tal mõrsjapõli nimeks,
 Sel kingil kaunimal;
 Ta imedel on imeks,
 And armas Jumalal.

Ämarik

Kaunis mõrsjapõlw!
 Kõrge taewawõlw
 Oleks sinu paigakene,
 Õnnease igawene,

Jumalate maal,
Targa Taara raal! 2730

Koor

Mis wäärt on taewa saada,
Wõib taewast juttu aada:
Ju kui ta juttu aab,
Ta taewa sisse saab.

Koit

Kui kõrge, kaunis sinaw taewawõlw!
Mu taewas — mõrsjapõlw!
Mu palwet, Taara taewas, kuule sa,
Mu õnne pikenda:
Meil luba eluks ajaks,
Et mõrsjaks jäeme! 2740
Meil mõrsjus jäädwaks majaks —
Suurt õnne näeme!

Ämarik

Taara, kuule mind,
Palwes lõhkeb rind:
Luba oma lapsukeste
Mõrsjaks jääda igaweste!
Siis ma õnnedest
Räägin igawest!

Koor

Kes hüüab Taara nime,
Sel ligi Taara ime: 2750
Ta ilmub hiilguses
Ning arm tal südames.

Koidu isa

Tõuse taewasse
Taara troonile,

Ohwer, südame anne!
 Armsamal aatel,
 Palwete saatel
 Tõuse, soowide kanne!

Àmariku isa

Kui kaunid Taaraisa kojad
 Seal kõrges taewas ülewal! 2760
 Kui soojad meie nutuojad
 Siin kodu maa peal madalal!
 Kuis on me elu üürikene!
 Meid kuule, kuule, Igawene!

Koor

Kes tegi maa ja taewa,
 See juhib elulaewa
 Ning juhib randa ta
 Ka marumässuga.

Koidu ema

Kuis püha Hiie salus
 Ma waikses rõõmus, walus 2770
 Siin olen palunud!
 Kuis hinge igatsusel
 Ja mure muljutusel
 Ööd otsa siin ma walunud!

Kes kõike kõrgelt seab,
 Me elu üles peab —
 Ma rääksin temaga.
 Ta ikka abi andis,
 Mind isakätel kandis,
 Ma lahkusin siit lapsena. 2780

Nüüd, helde Taarajumal,
 Ma tõuswa päikse kumal
 Sind tulen paluma:

Mu lastel õnne anna,
 Neid isakätel kanna,
 Neid kuule isa armuga!

Ämariku ema

Suur, raske elusammu
 Mu lastel astuda;
 Neil oleks selleks rammu,
 Tiib kannaks kotkana: 2790
 Neil puudub waimu walgus —
 Nad wõiwad eksida;
 Ehk uue aja algus
 Neil oleks surmaja.

Ei suuda luba anda
 Ja täita soowisi:
 Ei seda süüdi kanda
 Ma julge iialgi!
 Nüüd maa ja taewa wahel
 Kaks elu heitlemas: 2800
 On kõitmas patuahel
 Neid katses kawalas?

Tark Taara, elulooja,
 Oh heldus otsata!
 Me ülem õnnetooja,
 Meid aita armuga!
 Meid wõta juhatada
 Sel raskel eluteel!
 Oh näita õiget rada —
 Su peale loodab meel. 2810

Koor

Kui raskus rinda rusub,
 Rind wõidu sisse usub:
 Tuul tuleb ootmata,
 Wõit tuleb lootmata.

Wanaisa

Taara, taewa Isa,
 Kuule hingekisa
 Maa pealt madalalt!
 Pööra ära paha,
 Tule taewast maha
 Troonilt ülewalt! 2820
 Wõta kartust kaebajalt:
 Wiimast korda elu sees ma
 Seisan sinu ees ma.

Pikal eluajal
 Olid minu majal
 Õnneandija.
 Sulle tänu anda,
 Siia ohwrid kanda
 Maja isana —
 See mind täitis lõbuga. 2830
 Sulle tänuohwrid wiies
 Nutsin pühas Hiies.

Wiimisel ohwri käigil,
 Wiimisel päikse läigil,
 Taara, kuule mind!
 Siis ma murest lahus
 Hingan wiimses rahu —
 Rõõmurikas rind.
 Taarajumal, palun sind:
 Minu laste palwet kuule — 2840
 See on kaunim luule!

Koor

Nüüd taewas lahti läeb,
 Ilm Looja imet näeb;
 Ta wastab lastele —
 Õnn hoowab ilmasse!

Maali ja Linda (duett)

Oh Taarajumal, kuule mind,
 Su weikest lapsukest!
 Mul pakitusel paisub rind,
 Sind palun südamest!
 Mu wend ja õde õnne sees 2850
 Siin seiswad soojas silmawees
 Su pale ees!

Mis nende hinge ihaga
 On täitnud lõpmata,
 Ei ole näinud ilmamaa,
 Ei kuulnud Taarala:
 See joowastust su armust joob
 Ning sinu arm neil õnne toob,
 Neid uueks loob.

Oh Taara, terve ilmaring 2860
 Sind palub lõpmata!
 Sind palun weikse lapse hing:
 Oh kuule armuga!
 Sul ennast pandiks pakub maa —
 Oh Taarajumal, õnnista
 Meid armuga!

(Wiimast salmi kordawad kõik kooris.)

Wanemuine

Maailm, nüüd waata ülesse:
 Õnn õitseb sinule!
 Su soow on täide minemas:
 Ta Taara südant liigutas — 2870
 Ta astub alla armuga,
 Oh õiska, Taarala!

Maailm, mis Taara sulle wiib,
 On sinu inglitiib:
 See ülendab sind taewani,
 Sul annab taewa lõbusi,

Sind alles Taara taimeks loob,
Maa, taewa kokku koob.

Sest kannel, kõla Taaralas:
Uus aeg on algamas! 2880
See sõuab kotka kohaga,
Loob uueks wana ilmamaa!
Ilm, mis sind ikka ülendas —
Sul Taara tulemas!

Kewatar

Alla, alla armuga
Taara astub taewasta;
Oma lapsi tahab ta
Õnnestada õitella.
Taara lapsed, taewasse
Püüdke püha armule! 2890
Jumalanna juhüb teid:
Mõrsja armus õnneleid.

Aeg on alatasa käind —
Kaunimat ta pole näind.
Loodus mõistab mõndagi —
Hinge lõbu iial nii.
Looja süda selle lõi —
Kaunimat ei olla wõi:
Jumaluse ülem hüüd,
Pühaduse kõrgem püüd! 2900

Koit, mu kallis kaimuke,
Ämarik, mu aimuke!
Olin teie õnneteel,
Wiibin teie juures weel:
Teie õnn on mõrsjapõlw,
Taara wõimus taewawõlw!
Teie palwet kuuleb ta —
Taara süda süttija!

Taara teie tahtmist teab,
Woorusest ta lugu peab; 2910

Kallikesed, kartmata
 Tulge sooja soowiga:
 Taara ette astke nüüd,
 Teil on puhas mõrsja püüd;
 Wõtke Taara õnnistust,
 Wõtke õnne püsiwust!

Taara

Lapsed, waatke üles,
 Õitske õnne süles!
 Teie soowi täidan ma:
 Elage mul mõrsjana. 2920

Koit

Oh Taara, Sinu arm on lõpmata,
 See täidab õnnega!
 Nüüd täide läinud meie hinge hüüd,
 Me õnn ei lõpe nüüd!
 Sind kiitku kandle kajad,
 Sind kiitku ilmamaa!
 Sind kiitku taewa rajad,
 Sul kiitust lõpmata!

Ämarik

Taara, südant sa
 Täidad tänuga! 2930
 Kuis sa meile õnne annad,
 Kuis meid isakätel kannad!
 Tänu lõpmata
 Laulan kandlega!

Koor

Hing, tänus taewa waata —
 See tahab õnne saata:
 Suur Jumal küllaga
 Sind wõtnud õnnista.

Taara

Aja tiib on kiire,
 Elul pantud piire: 2940
 Mis teil armas, ütelge —
 Annan uue pikkuse,

Koit

Uut hommikut ma näen lõbuga,
 Mil ärkab ilmamaa;
 Ma tunnen Looja südant tuksuwat
 Ja tänan Jumalat.
 Uus noore elu algus
 Meil asub ilmale,
 Suur, hiilgaw ilma walgus
 Meil tõuseb taewasse. 2950

Ämarik

Waikne õhtuke
 Armas minule:
 Kallis tuleb tema tiiwul,
 Armu aime aja wiiwul.
 Lõbus tunnike —
 Ära lõppune!

Taara

Lapsed, teie noorust,
 Teie kõrget woorust
 Tahan õnnistada ma
 Igawese ajaga. 2960

Tõuske taewa üles,
 Õitske õnne süles,
 Õitske õhtul, hommikul —
 Teie woorus armas mul.

Koidu saadan teele
 Hiilgwa päikse eele:

Päikse tõusu kuuluta
Kuulsa kulla kumaga!

Ämarikul aga
Annan õhtu waga: 2970
Kuna päike looja läeb —
Tema hiilgus alal jäeb.

Woorust kõrgel kantke,
Mõrsja musu antke
Suwel suurel õieaal
Minu ligiduse raal.

Õöd seks lühinegu,
Mõrsjad ühinegu:
Künnilindu kuulete —
Musu armsa huulele. 2980

Ning siis jälle lahus
Taewalises rahus
Aasta ümber rändate
Wastu uue musule.

Elu üürikene,
Woorus igawene:
Igaweste ilma ees
Paistke tema õnne sees!

Mõrsja kuju kantke,
Ilmal märku antke, 2990
Kuida eluõnne ta
Leiab ilmas mõrsjana.

Üles, taewa üles —
Olge minu süles!
Paistke õhtul, hommikul —
Mõrsja põlw ka armas mul!

Koit ja Ämarik (eemalt)

Oh kuldne kodu, taewa wõlw,
Oh õnnis mõrsjapõlw!

Tund kestab aastatuhandaid,
 Arm kannab kandlid kaunimaid! 3000
 Oh taewas, tantsi meiega,
 Maa õitse õnnella!

Wanemuine

Nüüd hüüdke, hääled ülemad,
 Nüüd hüüdke, pasunad!
 Nüüd kandleid kaunid kõlage:
 Maa annab suud nüüd taewale
 Ja leiab õnne õndsama,
 Mis ei wõi ütelda.

Suur Jumal suures looduses
 Maailmal ilmunes: 3010
 Ta külis armu küllaga
 Ja wõttis kaisu kalli maa.
 Oh Armujumal, kuidas sa
 Wõid õnne jagada!

Nüüd maa on leppind taewaga:
 Arm õiskab õnnella!
 Nüüd õiskab õnnes päikse õu,
 Nüüd hüüab kõrgest õnne kõu,
 Nüüd taewal rõõmupidud ees:
 Maa tantsib taewa sees! 3020

Koor ja Kandleid

Üles, üles taewa poole waatke —
 Taewas eh b ennast pidule!
 Õnnelikud üles taewa saatke,
 Taara annab neile aseme.
 Targa Taara tahtmine on see —
 Igaweste kestab õnnetee!

Ilma rajad, kuldest kuju wõtke,
 Astke armsamate jälgisse!
 Pühaduses neile järel tõtke,

Need on armsad targa Taarale: 3030
 Igaweste hiilgawad nüüd need —
 Käige õnnes nende õnneteed!

Waatke, imestage kuldest koitu!
 Kuis ta tõuseb üle ilmamaa!
 Kiitke sätendawa päikse loitu,
 Lõpeb Ämarikuga.
 Kandle, koorid, laulge Taarale!
 Maad ja taewad, õnnes õisake!

Künnilind (kaja kaugel)

Õõ on lühikeseks läinud,
 Koit on Ämarikku näinud — 3040
 Küllalt, küllalt, neiuke!
 Jälle tee, peiuke!
 Ootke uuta suwekesta —
 Wõite jälle juttu westa!

MÖNED WIISID

1. Beethoven: Kõik taewad laulwad J. k. 784. 861.
2. I. S. Bach: Täna õisake ja laulge. 648. 1297. 2647. 3021.
3. Jerusalem, sa kõrge taewa linn. 2623. 2681. 2921. 2943.
4. Jesu, meine Freude. 2815.
5. Üht on tarwis, armas Jumal. 744.
6. Bortniansky: Коль славенъ. 2759.
7. Wie ruhest du so stille. 2769.
8. Weber: Du Schwert an meiner Linken. 1047....
9. Mendelssohn-B. Kes on sind, oh ilus mets. 837. 885. 2223.
10. Mendelssohn-B. Früh Morgens, wenn die H. kr. 530. 614. 1281. 1372. 1419. 1668.
11. Mendelssohn-B. Wem Gott will rechte G. erw. 692.
12. O, sanctissima. 2753.
13. Santa Lucia. 2123.
14. Säbelmann: Mu isamaa on minu arm. 2846.
15. A. Tomson: Kus on kullalla kodule. 554.
16. Soome: Mu isamaa mu õnn ja rõõm. 2867. 2997. 3021.

T r ü k i w e a d .

rida	wiga	parandus
155	mõtte	mõte
337	tõlkunnessa	tõlkunessa
790	kaljusta,	, kustutada
862	lugeda: Ta kulda	kandle kaunidust!
921	mõju	mõnu
1046	wõtta	wõta
1133	ainuken	ainukene
1290	rüppes	rüppe
1396	päikene	päike
1572	oma — orjust	oma-orjust
1774	puudub: Teda ma	
2113	puudub: Mäekene kõla	annab
2163	Pesas ei	Pesas — ei
2308	Kuidas mind täidad sa rõõmuga!	
2330	õitswa	õitswale
2446	tõstb	tõstab
2495	kuuldub	kuldub
2930	õik	kõik
2632	tõusewad	tõuswad nad
2862	palun	palub.